

fuzinar

Poština plačana pri pošti
62390 Ravne na Koroškem

Leto XXX

Ravne na Koroškem, oktober 1993

Št. 10

LASTNINSKO PREOBLIKOVANJE SE ZAČENJA

Mnogi trdijo, da sta lastninsko preoblikovanje in podjetniški preustroj slovenskega gospodarstva ekonomsko vsaj tako pomembna procesa, kot sta bila politična osamosvojitve in ideološka spreobrnitev mlade slovenske države.

Ob pospešeni denacionalizaciji (vrnitvi po vojni odvzetega premoženja) se je začel t.i. slovenski megaprojekt - lastninjenje, v katerem družbena lastnina po več desetletjih dobiva znanega lastnika. Družbena lastnina je zelo abstrakten pojem - bila je od vseh in hkrati od nikogar. Je pa v gospodarskem življenju prevladovala, saj je bilo poleg državne - privatne lastnine (nepremičnih in proizvodnih sredstev) le še za vzorec. Nova zakonodaja spreminja znane modele lastninskih odnosov, predvideva različne načine lastninskega preoblikovanja (prenos navadnih delnic na sklade, interno razdelitev, notranji odkup, prodajo delnic podjetja, prodajo vseh sredstev podjetja, preoblikovanje z večanjem lastniškega kapitala, prenos delnic na sklad za razvoj itd.).

Koliko nas lastninsko preoblikovanje zadeva kot državljane in kot delavce?

Od 5. oktobra imamo vsi državljani Republike Slovenije pri SDK odprte posebne evidenčne račune, na katerih je knjižena vrednost lastninskega certifikata oziroma znesek, do katerega je imetnik certifikata upravičen. Z lastninsko nakaznico bo imetnik certifikata dal podjetju, pooblaščen investicijski družbi ali Skladu RS za razvoj dovoljenje za prenos oziroma preknjižbo sredstev s svojega evidenčnega računa na račun prejemnika in izkoristil pravico do nakupa delnic v zameno za lastniške certifikate.

Slovenske železarnje je pod svoje okrilje že pred časom vzela država. Ker so državna lastnina, zanje nova lastninska zakonodaja ni obvezna. Država pa se je vseeno odločila, da bo nadaljnji korak v reorganizaciji koncerna lastninjenje in privatizacija t.i. C podjetij, ki opravljajo storitvene oziroma servisne dejavnosti. Končana mora biti do konca letošnjega

leta, ko naj bi novi lastniki prevzeli skrb za njihov ekonomski in socialni položaj in za usodo okrog 1800 zaposlenih. Z lastninjenjem pa je povezan tudi sanacijski program. Če bo lastninjenje neuspešno, bo ogrozilo kadrovske prestrukturiranje, saj naj bi konec leta Slovenske železarnje zaposlovale le še okrog 10.000 delavcev.

Privatizacija je postala pravi hit in v tem trenutku velja za ekonomsko pravovernost po vsem svetu.

Samo lani so vlade prodale za 69 milijard dolarjev podjetij v državni lasti, od sredine 80. let do danes pa za več kot 300 milijard dolarjev.

Cilji privatizacije se, kot piše Economist, od vlade do vlade razlikujejo, zato za privatizacijo ni splošnega recepta. V bivšem komunističnem svetu je prodaja državnih podjetij poskus, da se iz nič ustvari kapitalizem, zato je odvisna od kritične mase produktivnega premoženja v zasebni lasti. Na Zahodu je merilo njene uspešnosti dosežena cena, pridobljen dohodek, porast učinkovitosti firm ipd. V deželah v razvoju so motivi podobni industrijskim državam: pridobiti si gotovino, ki jo je mogoče uporabiti za financiranje vladnih primanjkljajev, pritegniti tuje naložbe, spodbujati konkurenco ter povečevati učinkovitost.

Ne glede na motive pa privatizacijo v vseh državah na koncu presojajo z istega vidika: ali zasebno lastništvo zagotavlja boljše izdelke ob manjših stroških. To - in ne polnjenje blagajne finančnega ministrstva za leto ali dve - naj bi bil glavni cilj vseh vlad.

KAKO POMAGATI PRESEŽNIM DELAVCEM

V petek, 1. oktobra, je direktor Slovenskih železarn za kadre in pravne zadeve Brane Žerdoner sklical tiskovno konferenco. Javnosti je želel povedati, kako v železarnah izpolnjujemo program kadrovskega prestrukturiranja, ki ga je lansko jesen kot del sanacijskega načrta Slovenskih železarn sprejela slovenska skupščina. Na konferenci so sodelovali direktorji podjetij za prestrukturiranje iz posameznih železarn, predstavniki regionalnih zavodov za zaposlovanje iz Celja, Kranja in Velenja ter direktorjevi sodelavci iz kadrovske službe koncerna.

REŠEVANJE PROBLEMATIKE PRESEŽNIH DELAVCEV

Po reorganizaciji sistema slovenskih železarn v januarju 1993 je vodstvo koncerna podpisalo s sindikatoma SKEI (Svobodni sindikat) in Neodvisnost, KNSS Pogodbo o načinu reševanja presežnih delavcev. To je bil akt, na katerem je temeljil socialni program, hkrati pa je bil s tem dosežen konsenz za uresničevanje programa, ki pomeni boleč proces za tri železarske regije. Število zaposlenih v podjetjih vseh treh železarn bi se namreč moralo po tem načrtu zmanjšati za dva tisoč delavcev, tako da bi bilo ob koncu leta 1993 v koncernu le še okrog 10000 zaposlenih.

S 1. januarjem so v skladu s to pogodbo razporedili v namensko (B) podjetja 1363 začasno presežnih delavcev:

- na Jesenicah v Center za prestrukturiranje kadrov 486
- na Ravnah v Logistični center 763
- v Štorah v Center za izobraževanje 114.

S prerazporeditvijo presežnih delavcev v ta podjetja naj bi proizvodna podjetja razbremenili skrbi za njihove plače in jim s tem omogočili, da bi prej začela poslovati pozitivno. Denar za namensko podjetja pa naj bi pritekalo iz treh virov:

- z ministrstva za delo
- iz matičnih družb (1,25 odst. BOD na zaposlenega)
- sredstva od prodaje zemljišč in osnovnih sredstev.

Kakor je povedal direktor Žerdoner, je država v dosedanjem obdobju svojo dolžnost do namenskih podjetij izpolnjevala, bila so le manjša odstopanja, tudi zaposleni v matičnih podjetjih so do presežnih delavcev solidarni, manj popolni pa so lastni viri. Zemljišča in osnovna sredstva slabo prodajamo, ker tisti, ki se zanja zanimajo, niso pripravljeni plačati prave cene.

Zaradi pomanjkanja sredstev je vodstvo koncerna sredi leta ugotovilo, da namensko podjetja v dotedanji obliki ne morejo več obstajati, ter sklenilo določiti trajne presežne delavce. Nove odločbe, da so trajni presežki, je dobila večina že prej razvrščenih v namensko podjetja, nekaj pa je bilo tudi novih, npr. ob reorganizaciji VIP na Ravnah in ob ukinitvi žične valjarne na Jesenicah. Okoli 500 trajnih presežnih delavcev je zakonsko zaščiteno, ker so invalidi ali je njihov sozakonec brezposeln ali v namenskem podjetju ipd. Vsem drugim teče šestmesečni odpovedni rok in se bodo konec letošnjega ali v začetku prihodnjega leta znašli na zavodih za zaposlovanje.

REORGANIZACIJA V FUNKCIJI SOCIALNEGA PROGRAMA

V začetku leta 1993 so podjetja slovenskih železarn razdelili v tri skupine: v prvi so proizvodna podjetja (A), v drugi podjetja s stranskimi ali storitvenimi dejavnostmi (C) in v tretji namensko (B) podjetja.

Taka organiziranost je bila podlaga za uresničevanje socialnega programa. Podjetja storitvenih dejavnosti so namreč dobila nalogo, da 70 odst. realizacije ustvarijo zunaj koncerna. Tako bi lahko ta podjetja obdržala dosedanje število zaposlenih in ne bi več obremenjevala osnovnih družb.

Ta proces ni najbolj uspel, zato je zdaj na vrsti privatizacija. Novi lastniki bodo imeli posledjo skrb za nadaljnji razvoj teh podjetij in za njihove delavce. Konec julija jih je bilo 1800, v Slovenskih železar-

nah jih bo še naprej imela delo tretjina, ostali bodo odšli. Torej se bo na račun C podjetij število zaposlenih v koncernu zmanjšalo za nadaljnjih 1200 delavcev.

KAKO URESNIČUJEMO SOCIALNI PROGRAM

Za reševanje problematike presežnih delavcev bi namensko podjetja letos potrebovala 17 milijonov mark. Doslej je bilo porabljenih 7,5 milijona, do konca leta pa naj bi dobili 13 do 14 milijonov mark.

Sredstva uporabijo za 70-odstotne plače za "zaposlene" v namenskih podjetjih ter za odpravnine in odhodnine. Če se presežni delavec zaposli v kakem (zasebnem) malem podjetju, dobi odpravnino njegov novi delodajalec.

Vodstva centrov za prestrukturiranje skupno z zavodi za zaposlovanje in drugimi institucijami iščejo možnosti zaposlovanja presežnih delavcev koncerna. Žal je za financiranje novih zaposlitev ali delovnih mest na razpolago premalo denarja - le 7000 mark na delavca. V EGS npr. za vsako novo delovno mesto namenijo 100.000 mark, za vzdrževanje starih pa po 50.000. Vrednotenje delovnih mest se bo moralo tudi pri nas spremeniti, to pa bo mogoče le, če se bodo ministrstvu za delo pridružili tudi drugi resorji. V regijah, kjer zaradi krize železarn število brezposelnih strmo narašča, namreč nujno potrebujejo ne le sredstva, temveč tudi nove proizvodne programe. Zaradi pomanjkanja le-teh je podjetniška iniciativa zelo omejena. O tem priča podatek, da so v Slovenskih železarnah za letošnje načrtovali (le) 200 samozaposlitev, načrt pa do konca leta ne bo uresničen.

Za uresničevanje socialnega programa so doslej v Slovenskih železarnah porabili manj sredstev, kot so načrtovali, ker je zaradi sprememb zakona o delovnih razmerjih, sprejetih 1.1.1993, okoli 400 zaposlenih izgubilo pogoje za dokup pokojninske dobe in za predčasno upokožitev. Prav tako, so poročali kadrovske delavci, je bilo letos manj invalidskih upokožitev kot prejšnja leta. Na Jesenicah čutijo tudi nerazumevanje države za reševanje problematike invalidov, saj ne dobijo koncesije za invalidsko delavnico. Državni vrh tudi ni pripravljen podpreti prizadevanj, da bi z oprostitvijo prispevkov pocenili delovna mesta za presežne delavce iz železarn. Predlog je kadrovskega direktora Slovenskih železarn pripravil na podlagi zakonov, ki veljajo za regije s podobno usodo, kot jo imata jeseniška in ravenska občina, v Italiji in Nemčiji.

Razen doslej omenjenih akcij in prizadevanj za zaposlovanje presežnih delavcev namensko podjetja in kadrovske službe vodijo predvsem različne oblike in programe izobraževanja. Tako naj bi se presežni delavci usposobili za vodenje lastnih podjetij, dopolnili izobrazbo ali se prekvalificirali za poklice, v katerih je več možnosti za zaposlitev.

Možnost, da bi ohranili večje število delovnih mest s krajšim delovnim časom (part time), je izrabilo zelo malo (5) delavcev.

Iz sporočila tiskovne konference je moč povzeti, da bo kadrovske del sanacijskega načrta za leto 1993 v Slovenskih železarnah lažje uresničiti v njegovem prvem delu, saj se bo število zaposlenih zmanjšalo v skladu s predvidevanji (ali še bolj), teže pa bo uresničiti socialni program. Posledice kadrovskega prestrukturiranja železarn bodo v vseh treh železarskih regijah prav občutili šele prihodnje leto in pozneje.

Mojca Potočnik

Program Phare in sanacija

Slovenskih železarn

Gospodarjenje v Slovenskih železarnah nazaduje že vrsto let. Sanacijske programe pišemo sami, hkrati pa kličemo na pomoč tuje izvedenske firme. Vsaka svojo študijo sta izdelali firmi Mc Kinsey in British Steel in na podlagi njunih ugotovitev je vodstvo Slovenskih železarn pripravilo sanacijski program, ki ga je lansko jesen sprejela slovenska skupščina. Po nekaj mesecih se je pokazalo, da sanacija železarn ne poteka v skladu s tem programom, nasprotno, nekatera podjetja ustvarjajo še večjo izgubo kot prej, zato sta se lastnik - država Slovenija - in vodstvo Slovenskih železarn odločila, da najslabše dele Slovenskih železarn zapreta, boljšim pa pomagata pri razvoju. Tokrat so k odločitvi o tem, kaj je v Slovenskih železarnah zdravo in kaj ni, poklicali samo EGS oziroma njen sklad za pomoč Poljski, Madžarski in drugim državam evropskega Vzhoda, kar predstavlja program Phare.

Ministrstvo za gospodarsko dejavnost je konec lanskega leta prijavilo na razpis tega bruseljskega urada projekt **Tehnološka in tržna sanacija Slovenskih železarn**, ki ga je pripravil **dr. Vasilij Prešern**, direktor oddelka za razvoj SŽ, s sodelavci. Za bralce Informativnega fužinarja je direktor Prešern tudi povedal, kako je doslej potekalo delo pri projektu, ki je bil sprejet in bo pomagal slovenski vladi in parlamentu pri odločanju o nadaljnji usodi Slovenskih železarn.

"Približno dva meseca po preteku razpisa smo dobili odgovor, da je naš projekt sprejet v program Phare, zanj pa so namenili sredstva iz kvote, ki je preostala še iz leta 1992. Ker je bil naš prvotni predlog zelo okviren, saj smo ga pripravljali v naglici, smo ga morali dopolniti s širšim opisom dejavnosti ter z našimi željami in zahtevami v zvezi s projektom.

Odločili smo se, da bomo v projekt vključili samo tri družbe, in to: **Acroni Jesenice, Jeklo Štore in Metal Ravne**. Urad EGS v Bruslju je z razpisom povabil k sodelovanju ustrezne evropske institucije, v roku pa se jih je prijavilo pet. Najprimernejšo je morala izbrati komisija, ki jo je določilo slovensko ministrstvo za znanost in tehnologijo, ki v Sloveniji koordinira projekte Phare. V komisiji so mimo predstavnika tega ministrstva sodelovali še: predstavnik ministrstva za gospodarstvo, koordinatrica programov Phare

iz Bruslja in dva predstavnika Slovenskih železarn - dr. Prešern in dipl. inž. Bregant z Jesenic.

Ponudbe so kandidati poslali v dveh kuvertah; najprej smo pregledali kuverte z vsebinskimi predlogi in izmed njih smo izbrali dve najboljši firmi. Potem ko smo preučili še vsebino njunih kuvert s finančnim načrtom, **smo se odločili za francosko firmo Sofres Conceil iz Pariza**. Strokovnjaki, ki delajo za to firmo, imajo zelo primerno bibliografijo. Eden izmed njih je bil več let direktor strateškega oddelka največje državne jeklarne v Franciji, ekipa pa je delala študije že za češke, slovaške in romunske jeklarne.

Za naš projekt je EGS namenila 200.000 EQ ali 400.000 DEM. Delo je razdeljeno na dva dela - za tehnološko - tržni del plačajo 140.000 EQ, ostalih 60.000 EQ pa bo stalo šolanje managerjev na dveh ravneh. Za top management koncerna SŽ so pripravili obiske pri uspešnih direktorjih jeklarn v Zahodni Evropi (po 4 dni bodo preživeli z njimi v službi in doma), za direktorje posameznih družb pa bodo organizirali izobraževanje v obliki delavnice (workshop) v Sloveniji. Vodili jih bodo priznani strokovnjaki iz uspešnih zahodnoevropskih jeklarn. To izobraževanje bo organizirano oktobra in novembra.

Na delu je tudi že svetovalna firma Sofres. Prvič so bili njeni predstavniki v Sloveniji prve dni avgusta. Bili so na ministru za gospodarstvo, na Koncernu SŽ ter na Jesenicah, Ravnah in v Štoreh. Povsod je bil organiziran sprejem na najvišjem nivoju, še posebej so se izkazali na Ravnah.

Na podlagi informacij, ki so jih dobili, so izvedenci firme Sofres izdelali vprašalnik, ki so ga naše družbe izpolnile in skupaj z dokumenti o Slovenskih železarnah (študiji firm Mc Kinsey in British Steel, sanacijski načrt) poslale firmi do konca avgusta.

Ob koncu septembra sta bili ekipi, ki pripravljata tehnološko in tržno sanacijo Slovenskih železarn, znova na obisku v podjetjih Acroni, Jeklo in Metal. Pripraviti sta morali okvirno študijo, kot podlago za sestanek z vladno komisijo, ki nadzira sanacijo železarn. Na seji, bila naj bi 18. oktobra, bo navzoč tudi predstavnik Evropske banke za obnovo in razvoj. Ta banka bo predvidoma prispevala sredstva za investicije, ki jih bo predlagala firma Sofres v okviru programa Phare.

Naloga študije, ki jo bodo izdelali strokovnjaki firme Sofres, je, da v tehnološkem delu v skladu s tržnimi možnostmi v Zahodni Evropi odgovori na vprašanja o razvojni strategiji oziroma dezinvestiranju za vsako od treh analiziranih podjetij. Mnenje te ekipe bo tudi podlaga za odločitev slovenske vlade glede prihodnosti posameznih podjetij SŽ.

Omenil sem, da imajo člani te ekipe izkušnje pri načrtovanju razvojne strategije v nekaterih vzhodnoevropskih državah. S tem nočem reči, da je njihovo delo pri nas enako, kot je bilo na Češkem in v Romuniji. Tam so obdelovali po več istovrstnih jeklarn, pri nas pa gre za eno podjetje z že dokaj diferenciranim proizvodnim programom in - v dosežani sanaciji - z že zmanjšano proizvodnjo. Mi smo si že začrtali lastno strategijo, ki jo francoski izvedenci samo preverjajo. Ugotoviti morajo predvsem, koliko bi nas stalo, da bi lahko z dobičkom poslovali na svetovnih trgih."

Mojca Potočnik

PLIN V VSAKO STANOVANJE

- DA ALI NE

Energetiki smo proti politični odločitvi,
smo za strokovnost

Veliko je polemik in napadanj po časopisih o nekaki skupini v Železarni Ravne (delavcev v Energetiki Ravne, d.o.o.), ki želijo "zbombardirati" predlog odloka o pogojih in načinu podelitve koncesije za dograditev plinovodnega omrežja in distribucijo zemeljskega plina v občini. To leti na strokovne delavce Energetike, ki jim strokovnjaki iz Slovenije in tudi od drugod priznajo strokovnost in pravilno dolgoročno strategijo razvoja daljinskega ogrevanja in plinifikacije v občini Ravne na Koroškem. Ti delavci iz Energetike, ki so soustvarjalci pri tem občutljivem področju, so izvedeli s televizije oziroma iz časopisov, kaj se sploh načrtuje v prihodnje; bili smo začudeni, da se je v tem času spet pojavila politična odločitev, ne pa strokovna.

V nadaljevanju bomo obrazložili in skušali prikazati, da se na tak hiter način ne sprejemajo odločitve. Strokovno pravilna pot je taka:

1. Izdelati je treba temeljito študijo, ki mora upoštevati tehnični in ekonomski vidik naložbe ter tudi pripombe in želje občanov.

2. Na osnovi predložene študije naj parlament odloča o nadaljnjem delu oz. realizaciji.

Tokrat pa se je zgodilo obratno:

- politična odločitev
- predlog odloka o pogojih in načinu podelitve koncesije

- obrazložitev na skupščini, da bo v petih letih napeljan plin po vsej dolini, tudi v posamezna stanovanja v blokih na Ravnah, ki so sedaj priključeni na toplovodno ogrevanje

- nejasno prikazano, kako zgraditi primarni plinovod do Črne na Koroškem, oziroma kakšno naj bo ogrevanje v Črni na Koroškem.

Kot je znano, so se dela in naloge z začetkom kurilne

sezone 1992/93 prenesla na Komunalno podjetje Prevalje. Zavedali smo se odgovornosti za naprej in sklicali sestanek z odgovornimi v občini z namenom, da predstavimo:

1. Kaj je bilo storjeno v preteklosti:

- izoliranost objektov
- izboljšanje skupnega izkoristka daljinskega ogrevanja

- regulacija celotnega sistema

- meritve porabe toplote po objektih.

2. Razvoj daljinskega ogrevanja in plinifikacija v občini v prihodnje. Na tem sestanku smo se dogovorili, da je treba:

- izdelati politiko izgradnje toplifikacije oz. plinifikacije za celotno občino z namenom, da občane seznanimo, kdaj bodo lahko priključeni

- sanirati tiste objekte po dolini, kjer je specifična poraba toplote previsoka

- zaradi varčnega kurjenja in sploh v zvezi s problematiko ogrevanja v občini se sestanejo odgovorni in se pogovorijo glede nadzora, zasledovanja, ukrepanja in navodil.

Kot da so odgovorni vse to "prešpricali" in se je na tem področju bore malo naredilo; saj če bi kaj naredili, bi marsikateri odgovor v tej polemiki že imeli.

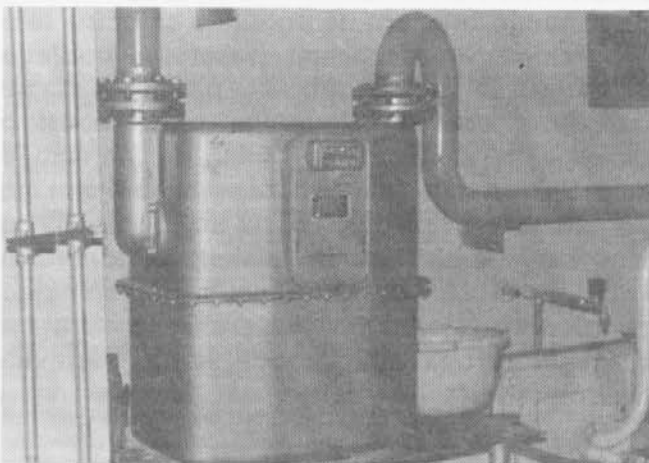
Posledica tega je, da dobijo delegati skupščine gradivo, v katerem problematika daljinskega ogrevanja ni objektivno prikazana, ampak je bila podana enostransko, s poudarkom, da je daljinsko ogrevanje v razsulu, da je avtomatika zastarela in podobno.

Strinjamo se z ugotovitvijo, da je odnos do tega pomembnega področja slab, kot je slabo zadovoljevanje potreb občanov z ogrevanjem. Ugotoviti je treba odgovornost in ukrepati.

Nikakor se ne moremo strinjati s trditvijo o dotrajanosti toplovodnega oz. vročevodnega

omrežja. Sredstva so se namenjala za zamenjavo cevovodov, saj se dobijo od amortizacije. Izdelani so bili plani, pridobljeni predračuni, do zamenjave je prišlo le delno. Spet je treba poiskati odgovornost, ker strokovno se ve, kolikšna je življenjska doba cevovoda.

Vsa leta smo sistem toplovodnega ogrevanja gradili

Merilec pretoka plina

strokovno, o kaki stohastičnosti pri širjenju omrežja ni govora. Obvladovanju hidravličnih in toplovodnih razmer smo bili vedno kos, drugače sistem ne bi zadovoljivo deloval 20 let.

Ne strinjamo se, da je avtomatika, ki regulira toploto v prostorih glede na zunanje vplive, zastarela in dotrajana. Nasprotno, avtomatika je dobra, samo v tem trenutku je odpovedal strokovni nadzor, ki z ugotavljanjem specifične porabe toplote glede na izoliranost objekta pove, kje je treba ukrepati in povečati nadzor.

Ne strinjamo se, da so toplotne izgube na vročevodu tudi 40-odstotne. To smo zasledovali vseh 20 let in so od 8 do 15-odstotne. Res pa je, da so na nekaterih območjih na toplovodnem omrežju (od priključnih postaj naprej) tudi 30 do 40-odstotne (Kotlje, Navrški vrh, Šance).

Če bralec bere tako enostransko obrazložitev, se bo

takoj strinjal s predlogom in sklenil: plin v vsako stanovanje.

ZAKLJUČEK

Pred dvema kurilnima sezonama smo predlagali odgovornim v občini strategijo razvoja plinifikacije, ki temelji na naslednjem:

1. Plinificirati (v 1. fazi) naselja ob že zgrajeni trasi srednjetačnega plinovoda in ob zgrajenih reducirnih postajah, kjer so bila že vložena sredstva (Prevalje, Mežica).

2. Plinificirati (v 2. fazi) naselja Strojnska Reka, Brdinja, naselje Brančur-nik.

3. Odločiti se (v 2. fazi) za zamenjavo toplovodnega omrežja s plinovodnim omrežjem v naseljih, kjer je po planu treba zamenjati toplovod (Navrški vrh,

Šance, Kotlje, Janeče, Dobja vas).

4. Sedanje vročevodno omrežje, na katerega so priključeni prek toplotnih postaj objekti na Ravnah, pa je treba vzdrževati in strokovno nadzirati.

Delavci Energetike Ravne, d.o.o. nismo za to, da bi "zbombardirali" predlagano, ne dovolimo pa, da bi se z nekaj napisanimi listi dalo v nič strokovno delo dvajsetih let, ki nam ga priznavajo večji strokovnjaki, kot so pisci predlogov ali člankov v časopisih.

Robert Jamšek

P.S.: Med tem časom je skupščina sprejela sklep, da se izdela študija, ki bo pokazala upravičenost akcije Plin po dolini v vsako stanovanje.

STROJI

na sejmu v Hannovru

Od 14. do 22. septembra je bil v Hannovru sejem EMO - največja razstava orodnih strojev - na katerem so se predstavili tudi Stroji Ravne.

Prvič so svoje proizvode predstavili na EMO v Hannovru leta 1979, in sicer stiskalnico, ki so jo kot prvo prodali v Ameriko. Na temelju tako začetega sodelovanja so do sedaj v Ameriko prodali že več kot 40 strojev.

Lani so v Hannovru sodelovali na sejmju BLECH (za predelovalce pločevine), vendar so bili rezultati sodelovanja slabi, saj so se predstavljali prek posrednika in niso imeli direktnega stika s kupci.

Letos so se zato odločili, da se na sejmju predstavijo sami brez posrednikov. Razstavljali so stiskalnico UHS 500 in vzbudili veliko zanimanje večjih tovarn. Glede na recesijo, ki vlada v svetu, je bil obisk njihovega razstavnega prostora velik, kar jim je priznala tudi konkurenca.

Direktor Strojov Jurij Pratkanar je povedal, da so navezali tesne stike z nekaterimi večjimi firmami - obiskal jih je direktor za investicije firme AUDI in jih povabil na obisk. Prav tako jih je obiskal direktor firme MINSTER, ki je vodilna firma na področju proizvodnje stiskalnic v Ameriki, in jih povabil na obisk. Srečali so se z močno delegacijo podjetja EUMCO iz Nemčije, za katero že delajo, in bi želeli sodelovanje še poglobiti.

Obiskali so jih tudi številni kupci, s katerimi že sodelujejo, in so se zelo pohvalno izrazili o njihovih proizvodih in jih priporočili tudi drugim. Sodelovanja s

Stroji pa so si želeli tudi proizvajalci iz vzhodnih držav, ki za njimi še precej zaostajajo.

Navezali so stike tudi s firmo iz Skandinavije, kamor do zdaj Stroji še niso prodajali.

Na sejmju so sklenili pogodbe s firmo LVD za tri stroje, pripraviti pa morajo ogromno ponudb za ostale interesente.

Vsekakor so z rezultati predstavitve na tem sejmju

zelo zadovoljni, je poudaril direktor Strojov, in njihova jasna odločitev je, da se odslej na sejmjih predstavljajo sami, brez posrednikov - že prihodnje leto spet v Hannovru, na sejmju BLECH.

Čeprav so stroški za obisk sejma veliki, pa so povrnjeni že, če dobijo dva nova partnerja, in letos so bili pri navezovanju stikov zelo uspešni.

Na sejmju so poleg stiskal-

nice predstavljali tudi nekaj valjev in nožev, za katere je bilo prav tako veliko zanimanja.

Obiskovalci so pohvalili tudi njihov razstavni prostor, ki ga je uredila oblikovalka Lidija Fišer, in njihove nove prospekte.

Iz Bonna jih je poklicala tudi novinarka Marta Kos, ki je želela pripeljati ekipo TV Slovenija, ki je prav takrat snemala avtomobilski sejem v Frankfurtu, vendar ji nadrejeni v Ljubljani niso dali dovoljenja za to.

Z direktorjem Strojov je tako lahko opravila le telefonski intervju za radio Deutsche Welle in radio Ljubljana.

Kljub temu, da niso nastopili na TV, pa so v Strojih s predstavitvijo na sejmju in z odzivi nanjo zelo zadovoljni, pritegnili so zanimanje številnih novih partnerjev, kupci, ki pa so že doslej kupovali pri njih, so dobili dodatno zaupanje vanje - saj so se uspešno in popolnoma enakovredno predstavili med svetovno konkurenco.

Irena Nagernik

Urejanje razstavnega prostora

STROKOVNO, KVALITETNO IN UGODNO

Pestra ponudba
storitev in materialov v družbi VIP

Čeprav opravljajo v VIP še vedno okrog 90 odstotkov storitev za podjetja nekdanje železarne, pa si prizadevajo pridobiti čim več dela zunaj železarniškega plota. Ker so proizvodna podjetja osnovno vzdrževanje vzela pod svojo streho - zanje sicer še vedno opravljajo dela, ki ne sodijo v redno vzdrževanje - so v VIP svoje moči zdaj usmerili v pridobivanje in širjenje lastne proizvodnje.

Izdelali so katalog storitev, ki jih opravljajo, in ga predstavili na spomladanskem sejmu vzdrževanja v Mariboru, poslali pa so ga tudi vsem znanim firmam in obrtnikom v Sloveniji in jim ponudili svoje usluge.

V katalogu so zapisali, da poleg osnovne dejavnosti strojogradbenega in elektrovzdrževanja - kamor v železarni sodi sprotne vzdrževanje in obnova vseh vrst obdelovalnih strojev, topilniških, valjarniških, livarskih, kovaških strojev in naprav, strojev in naprav za vlečenje žice, mostnih žerjavov in lesnoobdelovalnih strojev - opravljajo tudi strokovno zahtevnejša dela. Ta pa so:

- izdelovanje projektov in dokumentacije za rekonstrukcije ter posodobitve metalurške in druge opreme

- strojna in elektromontaža metalurške opreme in obdelovalnih strojev

- izdelava strojne opreme, naprav in strojev po dokumentaciji naročnika

- izdelava posameznih strojnih rezervnih delov po načrtih ali vzorcih

- izdelava električnih rezervnih delov, induktorjev, vretenastih končnih stikal

- servisiranje in obnavljanje metalurške opreme in obdelovalnih strojev

- servisiranje toplotnotehničnih objektov ter krmilnih, merilnih, regulacijskih, procesnih, birotehničnih, računalniških in komunikacijskih naprav

- previjanje elektromotorjev in tuljav

- obzidava topilniških in ogrewnih peči

- orodno-kovaška, instalaterska, vulkanizerska, mizarska in gradbena dela

- obnova sedežnic in smučarskih vlečnic.

Kot je povedal vodja prodaje VIP inž. Ernest Arih, je bila do sedaj prisotna miselnost, da so njihove storitve v primerjavi z zaseb-

niki bistveno dražje. Analize so pokazale, da to ni res, da so pri cenah lahko konkurenčni, pri kvaliteti pa celo boljši.

Za zunanje partnerje so že uspešno izdelali nekaj strojev - prototipov - po lastnem inženiringu, in sicer: naprave za direktno uporno segrevanje, stroj za valjanje, vretenko končno stikalo, žerjav Grab za uporabo v kmetijstvu, lesni čelilni stroj... Afirimirati pa se želijo tudi v tujini, okrepiti izvoz, in v ta namen so se že dogovarjali s firmami v Avstriji in Španiji.

Poleg storitev pa se v VIP

ukvarjajo tudi s prodajo, in sicer ponujajo: elektromaterial, material za potrebe strojno predelovalne industrije, različen odpadni material (stare sode, lesne odpadke, odpadne opeke in olja), ležaje, jermene... Organizirali so namreč svojo maloprodajo, saj imajo v skladišču veliko materiala, ki ga želijo prodati.

Cene za storitve in materiale oblikujejo na podlagi dogovora; za posamezne predmete veljajo uradne cene; za materiale, ki so odpadnega značaja, pa imajo svoj cenik.

Kot je poudaril inž. Arih, so v VIP aktivni na vseh področjih, ki jih lahko obvladajo njihovi strokovnjaki. Želijo čim bolj ustreči svojim partnerjem in kvalitetno zadovoljiti vse njihove zahteve. Na voljo so jim ob vsakem času, saj se zavedajo, da se bodo le s hitro, kvalitetno in ugodno opravljenim delom lahko uspešno obdržali na trgu.

Irena Nagernik

OSKRBA Z ENERGIJO V AVGUSTU 1993

V avgustu je bila oskrba porabnikov s primarnimi energenti v redu. Prav tako sta bili zadovoljivi proizvodnja in oskrba porabnikov s sekundarnimi energenti. Težave s proizvodnjo smo imeli samo pri komprimiranem zraku zaradi okvare el. motorja na zračnem kompresorju ER 9/11. Zaradi te okvare smo ob konicah morali za proizvodnjo komprimiranega zraka uporabiti zračni kompresor Termomeccanica, ki ga sicer uporabljamo za proizvodnjo kisika. Tako smo v tem času morali oskrbovati porabnike s kisikom, ki smo ga kupovali v tovarni dušika Ruše. Primanjkovalo je pitne vode, porabnike pa smo z njo kljub temu oskrbovali, vendar z reduciranim tlakom.

Dne 26. 8. je prišlo do motenj pri ogrevanju gredic na ogrewni peči Ofag I zaradi okvare regulatorja tlaka plina. Med popravilom regulatorja in menjavo regulacijske vzmeti so peč kurili samo s prvo cono in materiala ni bilo mogoče ogrevati na temperaturo valjanja. Po zamenjavi vzmeti se je material lahko ogrel na temperaturo valjanja in se je lahko valjanje nadaljevalo. Ker pa stanje še ni bilo normalno, smo naslednji dan zamenjali še membrane ter regulacijsko progo popolnoma usposobili, in je peč lahko zopet normalno obratovala.

Opravljali smo še druga preventivna in planirana dela na energetskem omrežju in napravah. Usposobili smo hladilni kompresor Ortofrigor, tako da je hlajenje zraka zopet normalno in pri proizvodnji kisika ni več motenj.

Na kontinuirni peči smo v času remonta v valjarni predelali celotno regulacijo razmerja plin - zrak na posameznih conah z regulacijskimi loputami in električnim pogonom. Pregledali in popravili smo tudi ostale plinske peči.

Opravili smo tudi nekaj del za Stanovanjsko podjetje Ravne in zunanje uporabnike toplote in plina za toplovodno ogrevanje.

Poleg oskrbe porabnikov in vzdrževanja naprav smo v avgustu zbrali še 83 m³ odpadne emulzije in iz nje s cepljenjem pridobili 3.000 kg olja za sežig. Skupno smo zbrali 14.000 kg takšnega olja.

Inž. Ferdinand Kotnik

PROIZVODNJA V AVGUSTU

Jeklarna je izdelala v avgustu 7.147 ton jekla v elektroobločnih pečeh in 136 ton na napravi EPŽ. Za avgust so načrtovali proizvodnjo 9500 ton v pečeh in 140 ton v EPŽ. Jeklarna je načrt izpolnila 75-odst. v elektropečeh in 98-odst. na napravi EPŽ. Z 10-tonsko EOP so obratovali od 1.8. do 31.8.1993, z UHP pa niso obratovali od 1.8. do 9.8.1993, ker je bila v generalnem remontu, ter še tri delovne dni zaradi pomanjkanja naročil iz Valjarne. S starim železom in ostalim materialom so bili v avgustu dobro oskrbljeni.

V **Valjarni** je bil zaradi letnega remonta avgust delovno krajši, saj je valjarna gredic pričela obratovati 9. avgusta, valjarna profilov pa 16. avgusta. Čas remonta so izbrili za kolektivni dopust večine zaposlenih v Valjarni.

Prepočasna oskrbljenost s potrebnim vložkom iz Jeklame in Kovačnice je bil še vedno nerešen problem; predvsem je količinsko in časovno nezadovoljiva in problematična oskrba z vložkom visokolegiranih orodnih jekel iz Kovačnice. To je bil tudi glavni vzrok za zaostanke dobav Jeklovleku in v izvoz.

Povečala so se jim predvsem izvozna naročila visokolegiranih

jekel v zelo majhnih količinah z vedno pogostejšimi zahtevami po posebnih analizah jekla. Zato je bila potrebna izjemna usklajenost delovanja vseh dejavnikov od nabave prek proizvodnje do prodaje, saj drugače ne bi bili sposobni pravočasno realizirati pogodbenih obveznosti. Gredic so izdelali 4.208 ton, od tega so jih prodali 447 ton; v profile pa so jih predelali 206 ton; iz Kovačnice so dobili še 206 ton gredic. Odprema v avgustu pa je bila naslednja: interno Jeklovleku 110 ton, eksterno 1.317 ton. Izvoza je bilo 957 ton.

Kovačnica je v avgustu prejela 2.121 ton vložka. Skovali so 1.614 ton odkovkov, toplotno obdelali 1.466 ton in odpremili 1.003 tone odkovkov. Povprečna zasedenost agregatov za kovanje je bila 92-odstotna. Še vedno pa se jim je povečevala količina odprtih naročil.

Proizvodnja v **Jeklovleku** je bila zelo dobra prav zaradi uslug luščenja za Valjarno. Samo luščenega za odpremo so izdelali le okoli 144 ton. Na brušenem segmentu je bil rezultat zadovoljiv, problem pa je ostajal še vedno na segmentu vlečenja. Celoten mesečni načrt je bil izpolnjen

108-odst., na vlečenju pa le 54,1-odst.

Noži so kljub kolektivnemu dopustu dosegli solidno proizvodnjo. Vložiti so morali precej napora, da so dosegli operativni načrt. Največje probleme so imeli še vedno z zagotavljanjem rokov zaradi nizkih medfaznih zalog.

PRODAJA

V **Metalu** so prodali 4.339 ton izdelkov in zanje iztržili 443,3 milijona SIT. Količinski načrt je bil dosežen 73-odstotno, vrednostni pa 83-odstotno.

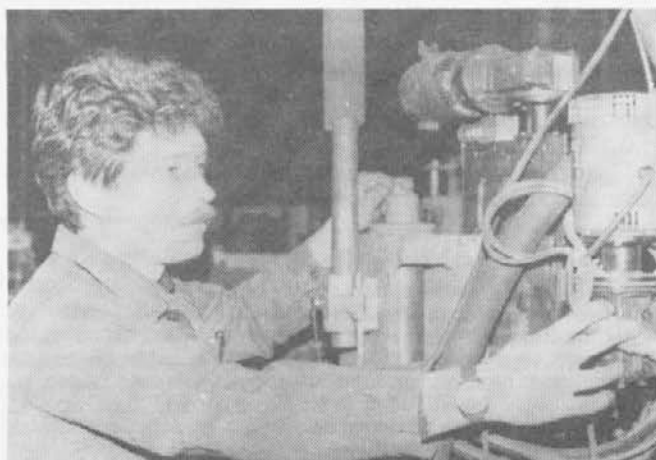
Na slovensko tržišče so prodali 2.593 ton izdelkov in zanje iztržili 254,6 milijona SIT,

bili v pomanjkanju vložka, zamujanju z odpremo in remontih.

Stroji so na domačem trgu prodali 96 odst. količinske proizvodnje in 68 odst. vrednostne realizacije. Iz zaloge špedicije prek Merkurja Kranj so Železarni Sisak odpremili za 113.320 DEM pilger trnov in valjev. Z Železarno Jesenice pa so se šele v avgustu dogovorili za plačilo vgradnih kosov, tako da jih bodo odpremili šele v novembru 1993.

UVOZ

Avgusta so v **Metalu** uvozili za zagotavljanje proizvodnje surovin, repromaterialov

na tuje tržišče pa 1.577 ton v vrednosti 169,7 milijona SIT in v nekdanje republike Jugoslavije 169 ton v vrednosti 19 milijonov SIT.

Vzroki nedoseganja plana so

in rezervnih delov v vrednosti 2,9 milijona DEM.

90 odst. deviznih sredstev za nakup repromaterialov in surovin so zagotovili prek Slovenskih železarn Ljubljana, ostalo pa so financirali v Metalu Ravne, d.o.o. Metal Ravne je tako financiral carinske, špedicijske in transportne stroške.

Jeklolivarna je uvozila za okoli 127.277 USD repromaterialov in rezervnih delov. Devizno financiranje so zagotovili z rednim uvozom prek firme IUENNA iz Avstrije. Pri uvozu materiala niso imeli posebnih težav.

STO je uvozil za okoli 10.000 USD materiala. Vsa naročila so plačevali s poboti prek firme IUENNA. V mesecu avgustu pa so uvozili tudi računalniško opremo na leasing. Tudi STO pri uvozu ni imel posebnih težav.

Stroji so imeli, podobno kot v prejšnjem mesecu, težave z urgencami dobaviteljev zaradi nepravočasnega plačevanja.

Darinka Gradišnik
OE Statistika

ODSTOTKI DOSEGANJA NAČRTOVANE PROIZVODNJE

	SKUPNA PROIZVODNJA		ODPREMA		FAKTURIRANA REALIZACIJA		IZVOZ		IZVOZ		SLOVENIJA	
	TON		TON		SIT		\$		SIT		SIT	
	avgust	zbir	avgust	zbir	avgust	zbir	avgust	zbir	avgust	zbir	avgust	zbir
JEKLARNA	75,4	74,0	102,7	75,5	139,0	103,0	0,0	17,1	0,0	21,4	0,0	0,0
VALJARNA	53,9	67,0	57,9	63,8	73,2	73,8	51,6	70,9	62,6	78,1	85,8	70,2
KOVAČNICA	76,3	80,5	68,9	68,0	85,4	68,0	79,9	81,8	97,0	90,6	77,9	48,2
JEKLOVLEK	52,9	64,2	61,7	67,1	66,4	68,3	64,9	71,3	78,3	78,5	50,6	47,8
SŽ METAL	64,3	70,7	61,1	65,1	76,5	72,5	57,8	72,0	70,0	79,4	78,0	60,7
SŽ JEKLOLIVARNA	67,7	64,6	69,6	67,1	82,4	68,7	108,0	70,8	130,2	79,7	35,5	26,4
TSD	108,8	145,2	99,2	123,8	71,2	105,0	74,3	102,5	89,1	120,1	17,6	74,6
KALILNICA					89,8	95,1	167,8	94,4	200,2	105,1	27,9	41,0
ORODJARNA	88,2	67,1	61,8	71,9	85,7	59,0	106,9	59,9	128,1	64,6	68,1	57,7
PNEVMATSKI STROJI	20,0	84,1	23,3	86,9	55,2	75,7	20,8	67,8	24,8	72,9	45,5	46,8
VZMETARNA	60,4	54,9	65,4	57,4	98,1	72,1	32,5	36,5	38,9	39,7	142,3	96,6
SŽ STO	73,9	78,7	68,3	75,3	77,0	83,6	65,6	81,7	78,5	93,4	65,8	68,9
SŽ STROJI	80,6	87,5	87,7	86,0	105,2	79,1	100,6	17,7	121,0	86,8	158,6	132,9
SŽ NOŽI	120,7	108,6	136,9	106,1	156,0	121,5	151,5	109,7	181,5	122,4	30,8	116,0
SŽ ARMATURE	123,1	113,9	124,7	119,0	98,3	100,0	84,1	95,5	101,4	106,7	114,9	71,7

KAKO SMO SPREMINJALI DELOVNI ČAS

Ena od internih zahtev junijske opozorilne stavke je bila tudi sprememba delovnega časa za enoizmenice, ki so od 1.2.1993 od ponedeljka do četrta delali od 7.30 do 16. ure, v petek pa do 13.30.

Po stavki so oblikovali koordinacijsko skupino za delovni čas. Sestavljali so jo sindikalni predstavniki in predstavniki družb: Miran Kos, Bojan Lesjak, Ludvika Enci, Ludvik Prikeržnik, Dušan Pahor in Janko Dežman. Njihova naloga je bila ugotoviti, v kolikšni meri v podjetjih novi delovni čas upošteva, kakšni problemi se pojavljajo ipd. Delovna skupina je na osnovi analize pripravila svoj predlog ureditve delovnega časa.

Objavljamo poročilo o delovnem času, ki ga je omenjena skupina 13.8.1993 poslala generalnemu direktorju Slovenskih železarn dr. Andru Ocvirku.

Hkrati ponatiskujemo tudi odločitev vodstva Slovenskih železarn o delovnem času za uslužbenke, ki velja od 1.9.1993.

Upamo, da delovni čas sedaj ustreza vsem in da "nadaljevanje" o delovnem času zaključujemo.

Urednica

POROČILO O DELU

skupne delovne skupine za preučitev in pripravo predloga sprememb delovnega časa

Skupina se je sestala trikrat. Na prvi seji je zahtevala poročilo direktorjev in na drugi kot bistveno ugotovila neenoten pristop, kar se kaže zlasti v dejstvu, da se je število od okoli 1100 delavcev - v februarju določenih za drugačen delovni čas, postopoma zmanjšalo na sedanjih okrog 600.

Komisija je zbrala podatke o delavcih, ki delajo po novem delovnem času, in v primerjavi s seznamom iz februarja 1993 ugotovila:

	1.2.1993	28.7.1993
Metal	359	174
STO	233	215
Stroji	128	21
VIP	49	(april 9) 19
Energetika	18	18
Poslovni servis	164	164
Jeklovarna	64	64
Translog	24	0
De profundis	12	10
Zaščita	2	ni podatka
Noži	37	37

Od 1081 delavcev jih po znanih (doblenih) podatkih dela po novem le 609. Ob tem je treba dodati, da verjetno tudi ta števila ne drži popolnoma, kar izhaja iz pregleda imenskega seznama in ne dejanskega stanja.

Komisija je na podlagi podatkov kadrovske službe ugotovila, da prenehanje delovnih razmerij zaradi "onemogočenja šušmarjenja" praktično ni bilo.

Nadalje komisija ugotavlja, da je nekaj delavcev (po trditvah Zaščite), ki delajo ob prihodu po novem, ob odhodu pa po starem.

Na sestanku z direktorji se nismo dogovorili ničesar. Splošna ocena pa je bila, da bi večina delovni čas neproizvodnih delavcev organizirala drugače, če bi smela. Predstavniki sindikata so nato izvedli nekajdnevno akcijo preverjanja stanja in ponovnega ugotavljanja mnenj, zlasti glede koristnosti in smotnosti izrabe podaljšane delovnega časa in morebitnih spremljajočih učinkov. Osnovni namen pa je bila ugotovitev dejanskega stanja, ki še zdaleč ni tako čisto, kot sledi iz poročil in izjav nekaterih direktorjev.

Povzetek nekaterih poznejših ugotovitev:

1. Motivacijski faktor za delo je zaradi različnosti in nedoslednosti padel. Niti v enem okolju niso ugotovili večje delovne uspešnosti. Očitni pa so bili kratki stiki na relaciji proizvodnja - poslovanje in

veliko mrtvega teka.

2. Kontrolna funkcija za delovno disciplino in sama delovna disciplina je popustila tako v neproizvodnji kot proizvodnji. Zaradi delovnih navad in mentalitete je sočasna navzočnost nadrejenih in delavcev vendarle osnovni garant za delovno disciplino vsaj na glavnih ravneh (opomba: v nekaterih organizacijah v Sloveniji so naredili kompleten zamik vseh izmen, tako da delajo od 7. do 15. ure, od 15. do 23. ure itd.; tako so prva redna izmena, večji del administracije in vsaj nižje vodstvene strukture združene).

3. Podatki kažejo, da se v praksi in po tihem večina že preusmerja na čas od 7. do 15. ure. Ta čas znaša 8 delovnih ur. Po kolektivnih pogodbah pa naj bi bil delovni čas čim bolj enakomerno razporejen na delovne dni v tednu.

4. Dvojni časi malic in kosil povečujejo sprehajanje in obseg mrtvega časa za medsebojno komuniciranje.

5. V Armaturah na Muti imajo malico v času, ki je že leta določen za enoizmensko delo, kosila nimajo, saj jim pripravljajo hrano na Muti, kjer ni nobenih sprememb delovnega časa v firmah. Denarnih nadomestil za to ni.

6. Doplačilo od cene malice do kosila in poizkusi drugod razburjajo delavce v drugih družbah.

7. Dodatek 5 odstotkov plače na Jesenicah, ki ga imajo že drugo leto, ko so prešli na čas od 7. do 15. ure, ravno tako upravičeno razburja naše zaposlene in je dodaten faktor destimulacije.

8. Neusklajenost poslovnih in delovnih časov v regiji postavlja tiste, ki delajo do 16. ure, v neenakopraven položaj, kar je nasproti no duhu zakona in kolektivnih pogodb, sicer ne bi bilo dodatkov za različne delovne čase. Objektivno ta neenakopraven položaj povečuje življenjske stroške družin prizadetih delavcev.

9. K ustvarjalnosti višjih struktur strokovnih in vodstvenih delavcev najbolj pripomore čim bolj fleksibilen in hkrati tak delovni čas, ki zavezuje delavca za 24-urno pripravljenost za firmo. Evidentiranje prisotnosti z vpisniki in urami je nesmotno. Merilo za te strukture so izključno delovni rezultati, ki so pogoj za njihovo napredovanje in afirmacijo.

Ni razumljivo, da imajo delavci na individualnih pogodbah in vodilni delavci, razen najnižjega delovskega kadra, fiksni delovni čas.

Predlagamo, da do 1.9.1993 izvedemo naslednje spremembe:

1. Večina zaposlenih neproizvodnih delavcev, ki niso povezani z neposredno proizvodnjo, kar naj ponovno odgovorno preverijo in ugotovijo direktorji družb z vodstvom obratov, naj dela od 7. do 15. ure.

2. Vodstva družb obenem določijo tiste delavce, ki nujno spadajo k vodstvu, določeno strukturo delavcev komercialne, vodje delovnega procesa višjega in srednjega nivoja, ki koordinirajo dogajanja na več izmenah, in delavce, ki imajo morda specifična organizacijska dela ali so pretežno na terenu. Te delavce je treba zavezati, da so se v bistvu dolžni podrediti v celoti svoji družbi - tudi 24 ur na dan, če je

NOVI DELOVNI ČAS

Na podlagi poročil direktorjev družb o izvajanju delovnega časa, na podlagi stavek in zahtev, skupno izraženih na opozorilni stavki, je vodstvo Slovenskih železarn sprejelo naslednje odločitve:

- od 1.9.1993 naprej veljata v sistemu SŽ dva režima delovnega časa:

1. Delovni čas, ki velja za vse uslužbenke VSEH DRUŽB v enoizmenskem turnusu:

od 7.00 do 15.00 od ponedeljka do petka

Direktorji družb na podlagi seznamov, izdelanih v februarju 1993, poskrbijo za dosledno izvajanje sklepa.

2. Delovni čas, ki velja za vse uslužbenke Koncerna, d.o.o. in za vse direktorje družb:

od 7.30 do 12.30 in od 13.30 do 16.30 od ponedeljka do četrta in od 7.30 do 13.30 v petek.

3. Na Jesenicah se s 1.9.1993 preneha obračunavati in izplačevati 5-odstotni dodatek za deljen delovni čas.

Za poslovodstvo SŽ Brane Žerdoner

P.S.: Od 6.9.1993 traja delavnik uslužbenecv Koncerna in direktorjev družb od 7.30 do 16. ure, v petek pa do 13.30.

treba (kot to npr. velja za vodstveni kader v Nemčiji ali Avstriji).

3. Vse družbe morajo v septembru uresničiti določilo podjetniške in panožne kolektivne pogodbe, po katerem je delavec upravičen do nadomestila za prehrano med delom v višini, kot jo predpisuje sindikalna lista. Sredstva morajo biti delavcu izkazana na kuverti. V duhu zakona in kolektivnih pogodb pa je treba zagotoviti namensko izrabo sredstev z najrazličnejšimi - alternativnimi možnostmi prehrane med delom na konkurenčni osnovi in z uporabo vrednostnih blokov.

4. Sistem izplačevanja ali neizplačevanja dodatkov za delo nad 8 ur je treba v sistemu Slovenskih železarn izenačiti.

SVOBODNI SINDIKAT

O dejavnosti sindikata smo v Informativnem fužinarju vsa leta redno poročali. To želimo tudi zdaj in v prihodnje, žal pa je včasih težko priti do informacij.

**Tokrat smo se pogovarjali
s predsednikom in sekretarjem
Svobodnega sindikata Železarne Ravne,
sekretar Neodvisnosti pa za pogovor ni imel časa.**

Plače so se povišale

V podjetjih Železarne Ravne so delavci za svoje delo neenako nagrajeni, kar se od začetka izraža v različnih vrednostih točke. Kljub temu so sindikati v avgustu uspeli združiti interese vseh v enotni akciji za povišanje plač. Zanj so se odločili, da bi preprečili stavko, ki bi jo lahko povzročila politika usklajevanja plač v koncernu Slovenske železarne in z njo povzročena nejevolja med zaposlenimi v ravenskih podjetjih.

Sindikati so določili spodnjo mejo povišanja - 17 odstotkov - in dopustil različna odstopanja navzgor glede na stanje v posameznih podjetjih. Tako se je plača za avgust v povprečju povišala za 18 odstotkov, vsaj dvoje podjetij pa od tega bistveno odstopa. Povišanja, četudi enaka v odstotkih, niso prinesla povsod enako denarja, ker so v podjetjih različno obravnavali tudi obračunske razlike. Sindikat je zahteval preračun šifre 22 v osnovo; ponekod so zahtevi v celoti ugodili, drugod so preračunali v osnovo 1/3 te vsote.

Razen višje plače so delavci - prav tako po posredovanju sindikatov - pred jesenjo dobili tudi bone za

ozimnico. Večinoma v vrednosti 10.000 SIT, v Metalu pa za 15.000 SIT, medtem ko so razporejeni v Logistični center dobili bone le za čas, ko so aktivno delali.

Smo pred lastninjenjem

Ob zadnji stavki je Svobodni sindikat zahteval, da država omogoči udeležbo delavcev v procesu lastninjenja podjetij, ki so v državni lasti. Upravni odbor je lastninjenje obravnaval 20. septembra (o njegovih sklepih bomo pisali posebej).

Po mnenju vodstva Svobodnega sindikata delavsko delničarstvo v C podjetjih že doslej ni bilo sporno, sindikat pa zahteva, da tudi delavci podržavljenih proizvodnih podjetij sodelujejo pri lastninjenju pod enakimi pogoji, kot v družbenih podjetjih in da se potrdila o neizplačanem delu plač upoštevajo enako kot državljanski certifikati. Je tudi (trenutno) proti temu, da bi izločili in prodali posamezne (boljše) dele teh podjetij.

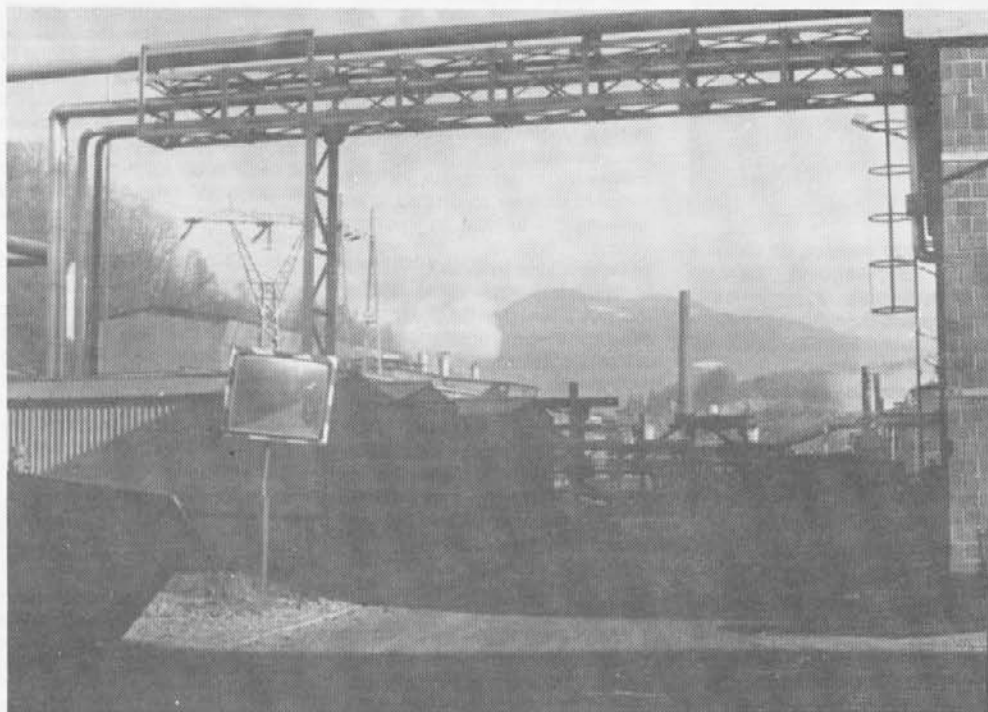
V Svobodnem sindikatu so ocenili, da procesa lastninjenja ni moč zaustaviti, vplivati je mogoče le na to, da bi denar od prodaje objektov družbenega standarda, ki smo jih gradili z delavskim denarjem in z lastnimi rokami, ostal na Ravnah in bi ga lahko uporabili za dokapitalizacijo Metala in drugih proizvodnih (A) podjetij.

"Razumljivo je, da hoče imeti država vrnjenih 250 milijonov DEM, ki jih je vložila v slovenske železarne," je poudaril sekretar Janko Dežman, **"zato bo prodala objekte, ki jih bo kdo hotel kupiti. Stanovanja so na Ravnah iz tega izvzeta, drugo pa ne. Če bi bila nevarnost, da bi denar od prodaje usmerili drugam, se s prodajo ne bomo strinjali, ampak bomo zahtevali, naj ti objekti ostanejo delniška lastnina šestih proizvodnih (A) družb Železarne Ravne.**

Za nas je ključnega pomena, da se delavci vključimo v lastninjenje in da se ob certifikatih upoštevata tudi vrednost neizplačanega dela plač do kolektivne pogodbe. Država naj dovoli delavsko sodelovanje pri lastninjenju v A družbah, kot je že določeno za Armature in Nože - 20 odst. delavskih delnic."

Jesen bo prinesla velike spremembe, zima pa še posledice lastninjenja. Stvar sindikata je, da pride s svojimi stališči pred UO SŽ, vlado in parlament, saj bodo v kratkem odločali tudi o nadaljnjem obstoju ali zaprtju posameznih delov Slovenskih železarn.

Mojca Potočnik

SOUPRAVLJANJE PO NOVEM

Državni zbor Republike Slovenije je 9. julija 1993 sprejel *Zakon o sodelovanju delavcev pri upravljanju*. Njegove določbe veljajo tudi za železarska podjetja, v katerih bomo, po predvidevanjih Pravne službe, do konca letošnjega leta tudi oblikovali svete delavcev. Katere so najpomembnejše značilnosti novega zakona?

IZHODIŠČA

Zakon določa načine in pogoje za sodelovanje delavcev pri upravljanju gospodarskih družb in zadrug.

Delavci imajo pravico do individualnega in kolektivnega sodelovanja pri upravljanju, in sicer prek:

- sveta delavcev ali delavskega zaupnika
- zbora delavcev
- predstavnikov delavcev v organih družbe.

Predvideni načini sodelovanja delavcev pri upravljanju so:

urejajo splošno veljavne kolektivne pogodbe.

Pravica do sodelovanja delavcev pri upravljanju ne posega v pravice in obveznosti sindikatov in združenj delodajalcev, da varujejo interese svojih članov. Svet delavcev pa se mora vzdržati kakršnihkoli oblik sindikalnega boja.

SVET DELAVCEV

Svet delavcev se oblikuje, če je v družbi zaposlenih več kot 20 delavcev z aktivno volilno

1000 delavci - 13 članov.

V družbi z več kot tisoč zaposlenimi se število članov sveta delavcev poveča za dva člana na vsakih dodatnih 1000 delavcev.

Mandat traja 4 leta z možnostjo ponovne izvolitve.

Predstavnike v svet delavcev lahko volijo vsi delavci, ki so v družbi zaposleni nepretrgoma najmanj 6 mesecev, izvoljeni pa so lahko le tisti, ki v družbi delajo nepretrgoma najmanj 12 mesecev. Izjema je novoustanovljena družba, kjer volilna pravica ni omejena z dobo zaposlitve. Direktorji, delavci s posebnimi pooblastili in odgovornostmi ter njihovi družinski člani nimajo pravice voliti predstavnikov v svet delavcev.

mogoče ponavljati šele po šestih mesecih.

Volilne rezultate ugotovi in razglasi volilna komisija - najkasneje v petih dneh po volitvah.

Način dela

Svet delavcev izvoli predsednika in njegovega namestnika. Način svojega dela uredi s poslovnikom.

Svet delavcev se praviloma sestaja med delovnim časom. Družba mora njegovim članom zagotoviti pravico do petih plačanih ur mesečno za udeležbo na sejah. Prav tako imajo člani sveta delavcev pravico do treh plačanih ur na mesec za posvetovanje z delavci in pravico do 40 plačanih ur na leto za izobraževanje, potrebno za njihovo učinkovito delo. Z dogovorom med delodajalcem in svetom delavcev pa je mogoče opisane ugodnosti tudi razširiti.

V družbah, ki zaposlujejo od 50 do 300 delavcev, opravlja del članov (eden oziroma dva) sveta delavcev svojo funkcijo s polovičnim delovnim časom, medtem ko v večjih družbah opravljajo to funkcijo poklicno (v družbi z več kot 300 delavci en član, v družbi z do tisoč delavci pa npr. dva). Poklicni del sveta delavcev je upravičen do plače, ki ne sme biti nižja od tiste, ki jo je prejemal pred izvolitvijo, ali od plače, ki jo prejema zaposleni v družbi z enako izobrazbo.

Nujne stroške za delo sveta delavcev krije delodajalec.

Kandidatura in volitve

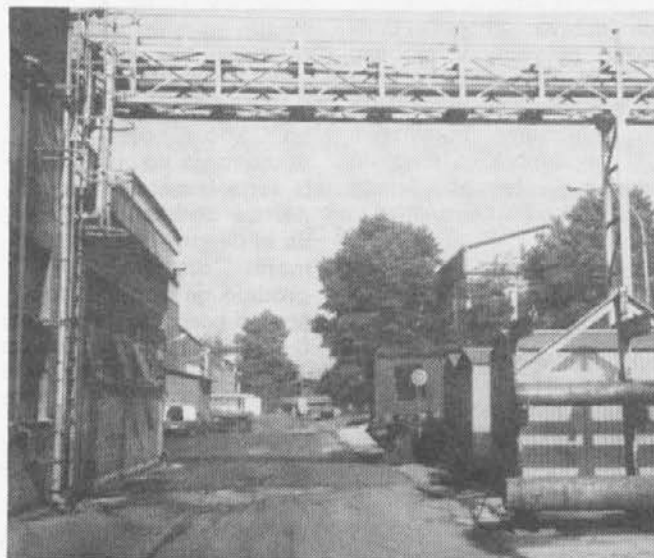
Zaradi volitev sveta delavcev lahko zbor delavcev skličejo najmanj trije delavci ali sindikat. Če zbor sprejme odločitev o oblikovanju sveta delavcev, imenuje volilno komisijo in določi dan volitev.

Postopek volitev in odpoklica članov sveta delavcev vodijo volilne komisije in odbori. Komisija skrbi za zakonitost volitev, ugotavlja, ali so predlogi za kandidate v skladu z zakonom, in jih objavi, določa seznam volilcev za družbo in za posamezna volišča in imenuje volilne odbore, ki vodijo glasovanje na voliščih.

Kandidate za člane sveta delavcev lahko v družbah z do 50 zaposlenimi predlagajo najmanj trije delavci z aktivno volilno pravico. V družbah z več kot 300 delavci ima to pravico najmanj desetina zaposlenih z aktivno volilno pravico, veljaven pa je tudi predlog, ki ga predloži najmanj 50 delavcev. Kandidate lahko predlaga tudi reprezentativni sindikat v družbi.

Volilna komisija zbira predloge tri tedne po objavi razpisa volitev.

Volitve so veljavne, če se jih udeleži več kot polovica delavcev z aktivno volilno pravico. Volitve je zaradi slabe udeležbe

- pravica do pobude in do odgovora nanjo
- pravica do obveščenosti
- pravica dajanja mnenj in predlogov ter do odgovora nanje

- možnost ali obveznost skupnih posvetovanj z delodajalcem

- pravica soodločanja
- pravica zadržanja odločitev delodajalca.

Z dogovorom med svetom delavcev in delodajalcem se lahko določajo tudi drugi načini sodelovanja delavcev pri upravljanju. To pa ne velja za pravice iz delovnega razmerja, plače in tiste pogoje dela, ki jih

pravico (kar pomeni, da delajo v družbi nepretrgoma najmanj šest mesecev). V nasprotnem primeru sodelujejo pri upravljanju prek delavskega zaupnika.

Svet delavcev sestavlja različno število članov, kar je odvisno od velikosti družbe:

- družba z do 50 delavci - 3 člani
- družba z več kot 50 do 100 delavci - 5 članov
- družba z več kot 100 do 200 delavci - 7 članov
- družba z več kot 200 do 400 delavci - 9 članov
- družba z več kot 400 do 600 delavci - 11 članov
- družba z več kot 600 do

ZBOR DELAVCEV

Svet delavcev lahko skliče (enkrat letno) zbor delavcev, ki ga sestavljajo vsi zaposleni v družbi, razen vodilnega osebja. Zbor delavcev lahko obravnava vprašanja iz pristojnosti sveta delavcev oziroma njegovega odbora, ne more pa o njih odločati.

Svet delavcev oziroma

njegov odbor mora sklicati zbor delavcev, če tako zahteva direktor družbe, in uvrstiti na dnevni red vprašanja, ki jih predlaga.

SVET DELAVCEV KAPITALSKO POVEZANIH DRUŽB

Kapitalsko povezane družbe ustanovijo svet delavcev kapitalsko povezanih družb. Člane imenujejo sveti delavcev kapitalsko povezanih družb. V njihovi pristojnosti je obravnavanje vprašanj, ki se nanašajo na delavce v kapitalsko povezanih družbah.

DELAJSKO SOUPRAVLJANJE

Sodelovanje delavcev pri upravljanju družbe se uresničuje tako, da so zaposleni:

- neposredno obveščeni in da lahko neposredno dajejo predloge in mnenja
- obveščeni prek delavskega zaupnika ali sveta delavcev ter prek njega dajejo predloge in mnenja
- zahtevajo posvetovanje z delodajalcem, sodeločajo o posameznih vprašanjih in zahtevajo zadržanje posa-

ziroma na organizacijsko enoto

- biti pravočasno obveščen o spremembah na svojem delovnem področju
- povedati svoje mnenje o vseh vprašanjih, ki se nanašajo na organizacijo njegovega delovnega mesta in delovni proces
- zahtevati, da mu delodajalec oziroma pooblaščen delavec pojasni vprašanja s področja plač in z drugih področij delovnih razmerij.

Obveščanje

Delodajalec mora obveščati

cih (število in profili)

- sistematizacija delovnih mest
- razporejanje večjega števila delavcev izven družbe, oziroma iz kraja v kraj
- sprejemanje aktov s področja dodatnega pokojninskega, invalidskega in zdravstvenega zavarovanja
- zmanjševanje števila delavcev
- sprejem splošnih pravil o disciplinski odgovornosti.

Soodločanje

Delodajalec mora v soglasje svetu delavcev predložiti predloge odločitev v zvezi z:

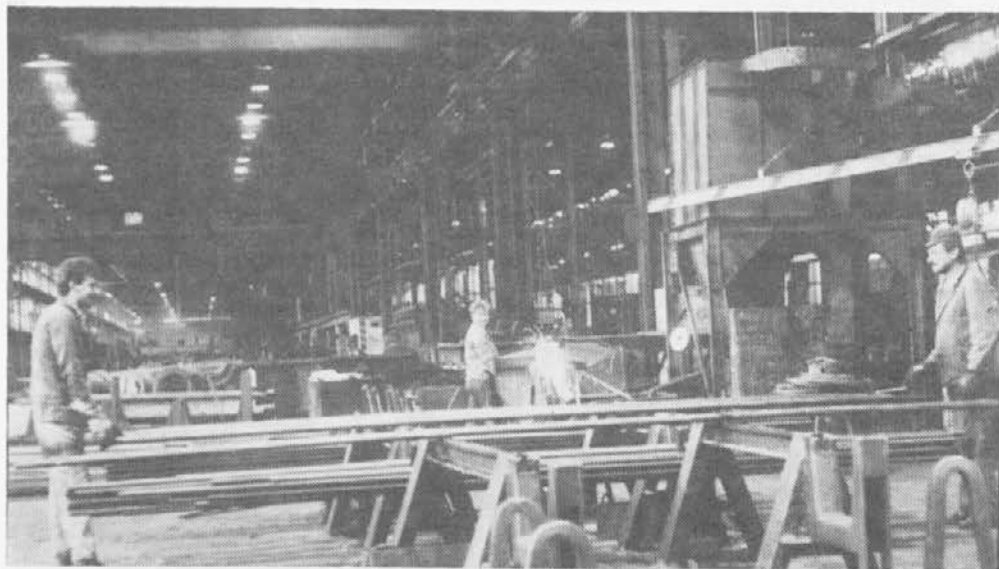
- organizacijo in uresničevanje ukrepov varnosti pri delu za odločitve, ki niso predpisane oziroma dogovorjene s kolektivnimi pogodbami
- določitvi ukrepov za preprečevanje poškodb pri delu in obolenj v zvezi z delom in tudi za varstvo zdravja delavcev (za odločitve, ki niso predpisane ali dogovorjene)
- osnovami za odločanje o izrabi letnega dopusta in odločanje o drugih odsotnostih z dela
- merili za ocenjevanje delovne uspešnosti delavcev
- kriteriji za nagrajevanje inovacijske dejavnosti v družbah
- razpolaganjem s stanovanjskim skladom, počitniškimi zmogljivostmi in drugimi objekti standarda delavcev
- kriteriji za napredovanje delavcev.

Zadržanje odločitve delodajalca

Svet delavcev ima pravico s sklepom zadržati posamezne odločitve delodajalca in istočasno sprožiti postopek za reševanje medsebojnega spora:

- če ga delodajalec pred sprejemom dokončne odločitve ne obvesti o spremembi tehnologije, organizacije proizvodnje in dejavnosti
- če delodajalec ne sezna oziroma ne zahteva skupnega posvetovanja o odločitvah, ki zadevajo statusna in kadrovska vprašanja družbe.

Povzetek: A.Č.

SODELOVANJE DELAVCEV V ORGANIH DRUŽBE

Sodelovanje delavcev pri upravljanju v organih družbe poteka prek predstavnikov v nadzornem svetu družbe in predstavnikov delavcev v upravi družbe. Predstavnik delavcev v nadzornem odboru družbe izvoli in odpokliče svet delavcev.

Družba z več kot 500 delavci ima delavskega direktorja, ki ga v njeno upravo predlaga svet delavcev. Po dogovoru med delodajalcem in svetom delavcev pa ga lahko imajo tudi manjše družbe. Imenuje ga organ lastnikov družbe. Delavski direktor zastopa in predstavlja interese delavcev na kadrovskem in socialnem področju.

meznih odločitev delodajalca do sprejema končne odločitve na pristojnem organu.

Delodajalec in svet delavcev (ali njegov odbor) se sestajata na zahtevo delodajalca ali sveta - praviloma enkrat mesečno.

Naloge sveta delavcev so:

- skrb za izvajanje zakonov in drugih predpisov, kolektivne pogodbe in dogovorov
- predlaga ukrepe, ki so v korist delavcev
- sprejema predloge in pobude delavcev
- pomaga pri vključevanju v delo invalidom, starejšim in drugim delavcem, ki jim je zagotovljeno posebno varstvo.

Delodajalec mora vsakemu delavcu omogočiti sodelovanje pri upravljanju - pravico ima:

- do pobude in odgovorov nanjo, če se nanaša na njegovo delovno mesto

svet delavcev predvsem o vprašanjih, ki se nanašajo na: gospodarski položaj in razvojne cilje družbe, stanje proizvodnje in prodaje, splošni gospodarski položaj panoge, spremembo dejavnosti, organizacijo proizvodnje in tehnologije, letni obračun in poročilo ter zmanjšanje gospodarske dejavnosti.

Skupno posvetovanje

Delodajalec mora pred sprejemom odločitve o statusnih in kadrovskih vprašanjih družbe obveščati svet delavcev in zahtevati skupno posvetovanje. Gre za naslednja vprašanja:

- statusne spremembe
- prodaja ali zaprtje družbe ali njenega bistvenega dela
- bistvene spremembe lastništva
- potrebe po novih delav-

KULTURA

STO LET PREŽIHOVEGA VORANCA

Prireditve v čast stoti obletnici rojstva Lovra Kuharja - Prežihovega Voranca so se v občini Ravne vrstile vse leto. Še posebno pozornost so njemu in njegovemu delu namenjale šole. Osrednje prireditve - simpozij, razstava likovnih upodobitev Prežihovih junakov in gledališka predstava Lepa nedelja v Jamnici - pa so bile na Ravnah in v Kotljah septembra.

PREŽIHOSLOVCI O PREŽIHU

Srečanje poznavalcev Prežiha in njegovih del - bilo je na Rimskem vrelcu 17. in 18. septembra - je pripravil organizacijski odbor pod vodstvom prof. Janeza Mrdavšiča, ravnatelja Koroške osrednje knjižnice "Dr. Franc Sušnik". Na njem so sodelovali: minister za kulturo Slovenije **Sergej Pelhan**, častni predsednik pripravljalnega odbora, akademik **Ciril Zlobec** in predavatelji: dr. Jože Pogačnik, dr. Franc Zadavec, dr. Miran Hladnik, dr. Bojan Borstner, dr. Zinka Zorko, dr. Klaus Detlef Olof, dr. Jože Lipnik, mag. Silvija Borovnik, prof. Drago Druškovič, prof. Miran Štuhec, prof. Marjan Štrancar, prof. Janko Messner in prof. Tone Sušnik. Poslušali so jih učitelji slovenščine in knjižničarji, Prežihovi sorodniki, predstavniki občin Koroške regije in drugi.

Minister **Pelhan** je v pozdravnem nagovoru, potem ko je poudaril pomen Prežihovega Voranca, dejal, da "umetnost ni stvar geografije, temveč duha", zato v kulturi centralizacija ni upravičena, to pa bi morali upoštevati tudi pri oblikovanju nove krajevne samouprave.

Akademik **Zlobec** je menil, da smo v preteklosti šteli Prežihovega Voranca za velikega pisatelja zaradi njegove naprednosti, ter izrazil prepričanje, da bo v prihodnosti slovel predvsem zaradi estetske vrednosti svojih literarnih del. Za slovensko literaturo je pomemben tudi zaradi tega, ker je z neposrednostjo svojega pisanja, zasidranega v resničnem življenju, prekinil nezdravo epigonstvo Cankarja in razčustvovanost literarnih del tistega časa.

Profesor **Mrdavšič** je v uvodu v delovni del srečanja poudaril, da je bil Prežih človek, ki je težil "iz nicin k soncu", kamor je želel povesti tudi svoj narod, zato je naša dolžnost, da

ustvarjanja je človek, ki ni premočrtna funkcija ideologije, ampak plod življenjske resničnosti. Gibalo Prežihove proze je v romanah resnično zgodovinsko dogajanje, v novelah pa je konkretna akcija manj opazna.

Prežihovp literarno delo izpričuje, da je pisatelj po svojem bistvu kmet, človek narave, meščanska podoba sveta ga je razočarala, združitev delavskega in kmečkega stanu je stvar njegove ideje, delavska kultura naj bi rasla iz kmečke.

Prežih je v svojih najboljših delih velik esteta, v njih sta misel in dejanje junakov presegla ideologijo, zato je mogoče reči, da je to pisatelj po božji volji in če ga beremo neobremenjeno, lahko sklenemo, da je ta "samorastniški sin slovenske Koroške lahko še vedno naš sodobnik".

Po **Druškoviču** odlikuje Prežiha kmečki občutek za pravičnost; mnenje, da je Jamnica antiteza Hamsunovemu Blagoslovu zemlje, nima podlage niti v javni polemiki niti v znani korespondenci niti v literaturi, saj je roman Jamnica zasnovan kot samostojna celota, tako s Hamsunom kot z nekaterimi drugimi evropskimi pisatelji tistega časa pa je v njem mogoče najti tudi vzporednice.

Filozof **Borstner** se je spraševal, ali je odnos do lastnine v Prežihovih delih socialističen (v skladu z doktrino: Vsakomur po njegovih potrebah, vsak po svojih zmožnostih), in dognal, da se trditve "Kuhar in Prežih sta eno" v odnosu do lastnine izkaže kot nična.

Dr. **Hladnik** je analiziral Prežiha kot žanrskega pisatelja

monumentalnih (ženskih) likov, izjemnih motivov in usod po Hladnikovem mnenju Prežiha sicer lahko štejemo za žanrskega pisatelja, ker pa je žanrska pravila modificiral, sodi med avtorje, ki so slovensko kmečko povest oplemenitili in ji zagotovili bogato nadaljnje življenje.

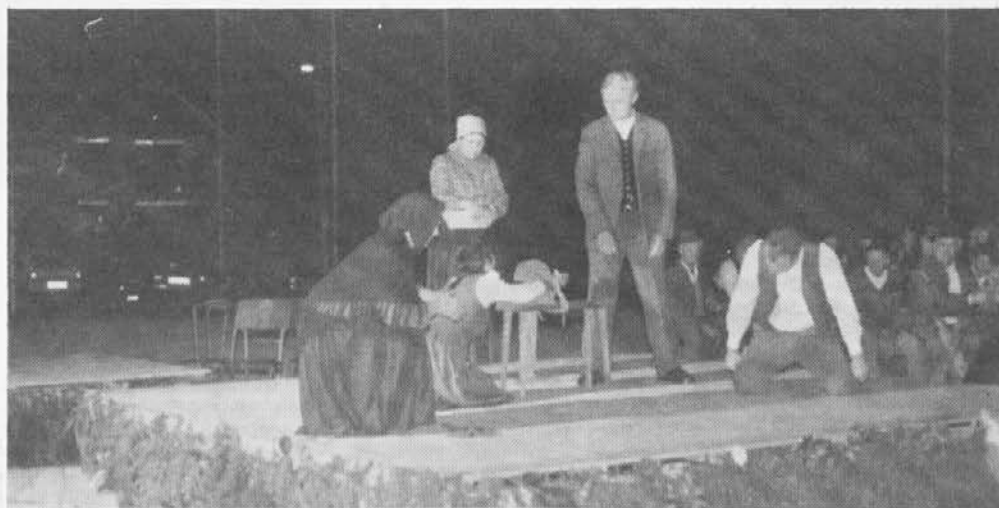
Akademik **Zadavec** se je v svoji razpravi vprašal, ali ima slovenska literarna zgodovina pravico uporabljati termin **kolektivni roman**, ki je evropski strokovni literaturi neznan. Z analizo romana Jamnica je na vprašanje odgovoril pritrdilno ter poudaril, da moramo imeti Slovenci tudi v tej stroki svojo hrbtenico. Termina kolektivni roman ne uporabljamo z ideološkim predznakom, temveč zaradi stvarnosti, ki je zajeta v literarni prostor. Nasproti temu je individualistični roman, kakršen je npr. Ana Karenina.

Mag. **Borovnikova** je junakinje Prežihovih del osvetlila v drugačni luči, kot smo jih bili navajeni gledati doslej, in menila, da se mitizacija pogosto ne sklada z njihovo dejansko podobo in dejanji.

Jezikoslovka **Zorkova** je ob raziskavi današnjega hotuljskega govora ugotovila, da večina narečnih posebnosti, ki jih je Prežih uporabil v Jamnici, med ljudmi še vedno živi, in je torej res, da je svoj izrazni svet gradil na govoru rojstne vasi, čeprav je v svojem knjižnem delu uporabljal tudi druge jezikovne in stilne prvne.

Dr. **Štuhec** je v svoji razpravi dognal, da Prežihova dela, ki jih je sam imenoval potopisi, niso potopisi v klasičnem smislu, saj je avtor to zvrst uporabil za prikaz socialne, nacionalne in moralne problematike, vendar imajo in-

ob stoti obletnici rojstva z

znanstveno mislijo počastimo njegov spomin.

Dr. **Pogačnik** je v svoji analizi njegovih literarnih del presodil, da je Prežih realista z aktivnim odnosom do prihodnosti. V središču njegovega

in ugotovil, da ga je kritika zaznamovala regionalno (Koroška) in literarno-zgodovinsko (socialni realizem) pa tudi kot pisca vojnega romana, le katoliški kritiki so ga imenovali tudi kot pisca kmečke povesti. Zaradi

dicijsko-opisni elementi ključno vlogo v povezovanju z bralcem.

Dr. **Lipnik** je v svojem referatu razmišljal o zgradbi v Sotzicah, prevajalec **Olof** pa je poročal o svojih izkušnjah pri prevajanju teh črtic, o težavah

pri prenašanju starih (agrarne) izrazov v nemški jezik in povedal, da Solzic v tujini ne sprejemajo kot otroško branje, temveč jih cenijo kot veliko umetniško izpoved. To izhaja tudi iz pričevanj literarnega teoretika Gausa, pisatelja Handkeja in referenta samega.

Profesor **Strancar** je poročal o vključevanju odlomkov Prežihovih del v slovenske šolske učbenike in berila.

Messner je orisal Prežih v luči sodobnih političnih dogajanj. Poudaril je, da so njegova literarna dela zrasla iz Prežihove politične naravnosti, zato se ob njih ne bi smeli izogibati pojmu tendencioznost, saj ta za avtorja, ki je pošten do dna svoje duše, ne more biti sramotna.

Profesor **Sušnik** pa je prispeval nekaj pričevanj o Prežihovem rodu.

Kot je povedal prof. Janez Mrdavič, bo Kulturni forum Maribor še letos izdal zbornik referatov, ki so bili predstavljeni na simpoziju.

LEPA NEDELJA V JAMNICI

V petek, 17. septembra, po

cev, upravičuje prizorišče s statisti - množico vaščanov, ki najprej postavijo mlaj, nato pa se razporedijo po "trgu", kjer je sejmišče z veseliščnim prostorom. Napolnijo ga s petjem in plesom. Sodelovala sta moški zbor Šentanelski pavri in hotuljski mešani zbor Rožmarin.

Odlomki za predstavbo niso bili izbrani tako, da bi omogočili zaokroženo gledališko predstavbo. Tako vsebinsko kot interpretacijsko so govorili vsak zase. Bili so dobra ilustracija simpoziju, saj so predvsem igralci, ki jih poznamo že iz prejšnjih predstav (Samorastniki, Svetneči Gašper) tokrat na odru resnično zaživeli. Igrali so namreč v narečju. Potrdili so, da je Prežih v svojih delih vsaj na Koroškem še vedno živ.

In kdo ga je oživljal? Milka Cesar kot Hudabivška Meta, Mitja Šipek kot Gašper, Angelca Močnik kot Ajta, Marica Krivograd kot Karničnica, Liza Kac kot Radmanca, Franc Gutman kot Munk ter številni drugi igralke in igralci.

Organizatorji so prvotno obljubljali gledališko priredbo Prežihovega dela. Lepa nedelja v Jamnici je ponoven dokaz, da je Prežih epik, ki ga ni lahko postaviti na oder. Na prirejevalca, ki bo našel pravi način in korajžo, da se bo lotil katerega od njegovih velikih del, bomo

ilustracije so razstavljali Milan Bizovičar, Janko Dolenc, Andrej Grošelj, Franc Mihelič, Jelka Reichman in Ivo Šubic.

Glede na to, da je bila razstava namenjena stoti obletnici Prežihovega rojstva, je bilo pričakovati, da bo sodelovalo več ilustratorjev, škoda pa je tudi, da ni bilo bolj "prežihovsko" nadahnjeno prizorišče simpozija na Rimskem vrelcu.

Z JESENSKIH SREČANJ

SLOVENSKI BAROČNI TRIO NA PREVALJAH

Najpomembnejši kulturni dogodek letošnjih Jesenskih srečanj je bil koncert mežiskega rojaka Maksa Strmčnika s sopranistko Ireno Baar in violinistom Tomažem Lorenzom v farni cerkvi na Prevaljah.

Nastopili so v nedeljo, 19. septembra. Maks Strmčnik je zaigral tri improvizacije za orgle, trio pa je predstavil skladbe H. Purcella, W. de Fescha, A. Vivaldija, G. F. Haendla, J.V.

srečanja dajejo večji poudarek družabnosti in zabavi kot kulturi, tudi na slednjo nobeno leto ne pozabijo.

Mimo že omenjenega koncerta je s kulturo ovenčan pohod družin na Uršljo goro (letos so se družine zbrale na Gori v nedeljo, 19. septembra), za ljubitelje gledališča je na Prevaljah nastopila dramska skupina iz Kotelja z ljudsko burko Zmeda nad zmedo, za druge pa je bilo odprtih več razstav.

Društvo kmetič Prevalje je v prostorih Kmetijsko-gozdarske zadruge pripravilo razstavo ročnih del, ki so jih zbrale ali izdelale članice društva iz vse Mežiške doline. To razstavo pa je lepo dopolnjeval prikaz 130-letne zgodovine Koroške železniške proge. Gradivo je prispeval Koroški muzej z Raven.

V A banki je bila v tednu Jesenskih srečanj na ogled razstava slik Robija Ošepa.

PETI ABONMA NA RAVNAH

V ravanskem kulturnem domu je bila v soboto, 25. septembra, peta predstava gledališkega abonmaja, ki ga organizira Studio 90. Na sporedu je bila komedija Mira Gavranova Mož moje žene. V uspešnici Mojega gledališča - Kulturnega doma španski borci iz Ljubljane sta nastopila znana igralca Ivo Ban in Iztok Valič ter do solz nasmejala občinstvo.

Komedijsko obarvani abonma za leto 1993 se preveša h koncu. Predzadnja predstava bo zadnja sobota v oktobru, ko bo na sporedu Gruntovec moj dom gledališča Komedija iz Zagreba, in zadnja v novembru, ko se bodo predstavili prevaljski osnovnošolci z igrjo Žarka Petana Obtoženi volk.

Organizatorji vabijo ljubitelje gledališča, da se odločijo tudi za prihodnji abonma. Začel se bo v decembru z uspešnico Mestnega gledališča ljubljanskega Klinika Tivoli d.o.o..

RAZSTAVA OB VRBSKEM JEZERU

Lastnik Galerije Grad Benjamin Kumprej je od 5. do 8. septembra skupno s slikarjema Ložetom Logarjem in Rudijem Skočirjem razstavjal v Vrbi ob Vrbskem jezeru. Razstavo je pripravila celovška izpostava avkciojske hiše Sothorby iz Londona.

končanem prvem delu simpozija in po županovem sprejemu v kulturnem domu je bila v Kotljah še gledališka predstava na prostem.

Podlaga so ji bili odlomki iz Prežihovih literarnih del - izbrala jih je prof. Silva Sešel - ki so jih pod režijskim vodstvom Janka Toreja uprizorili igralci iz Kotelja, z Raven in s Prevalj. Naslov gledališkega projekta, ki je vzbudil veliko zanimanje gledal-

morali še počakati.

RAZSTAVA ILUSTRACIJ PREŽIHOVIH DEL

Od 16. septembra do 17. oktobra je bila v Galeriji Grad na Ravnah odprta razstava Likovne upodobitve junakov Prežihovih del. Svoje izvirne

Stamitz ter J.S. Bacha.

Vsaka od skladb je predstavljala za poslušalce lepo umetniško doživetje, najbolj pa jih je prevzela dodana skladba - Gounnodova Ave Marija.

PREVALJSKE RAZSTAVE

Čeprav prevaljska Jesenska

Mojca Potočnik

REKREACIJA IN ŠPORT

ODBOJKA

Da se ne izplača vlagati v nakupe tujih igralcev, so naposled spoznali tudi pri Odbojarskem klubu Fužinar. Praktično čez noč so namreč v ravenskem klubu, ki nastopa v I. slovenski ligi, ostali brez članske ekipe in bili prisiljeni moštvo močno pomladiti. Klub so zapustili: Dejan Fujs, ki je odšel k Vigrosu v Mursko Soboto, Danilo Maučnik, ki je okrepil Turbino iz Selnice, ter Miran Gros, ki je prestopil k Topolišici. Z igranjem odbojke sta prenehala Igor Filipančič in Drago Popič, medtem ko se je Matjaž Umaut, ki je najprej podpisal pogodbo s Fužinarjem, odločil nadaljevati kariero v Franciji. Potem ko je dobesedno ostal brez igralcev, ki so bili nosilci igre v lanskem prvenstvu, se je odločil ekipo zapustiti tudi dolgoletni trener Adi Umaut.

Da se "ladja" ne bi dokončno potopila, so v pravem trenutku priskočili na pomoč nekateri bivši igralci, med katerimi velja omeniti Braneta Žerdonerja in Roberta Stoparja. Slednji se je po nekaj letih vrnil k odbojki in prevzel tehnično vodstvo v klubu. Tako so angažirali tudi novega trenerja Bojana Ivarnika iz Mežice in 16. oktobra že začeli prvenstvo v I. državni ligi. Zagotovo ima Fužinar najmlajše moštvo v ligi, saj poleg Legana, Kokota, Drevenška, Breznjaka, Gačnika in Verbiča igrajo tudi 15-letniki, kot sta David Slatinšek z Raven in Bogdan Kotnik s Prevalj, ki sodita med najbolj obetavne odbojkarje v Sloveniji. V klubu so krepko zastavili tudi delo z mladimi odbojkarji, saj za mladinsko vrsto, ki nastopa v 3. slovenski ligi - vzhod, skrbi Bojan Pavlinec, za kadete Stanko Lodrant in za pionirje Franjo Jež. Upati je, da se bo odbojka, ki ima na Ravnah bogato tradicijo in je v minulih desetletjih dosegala lepe uspehe, kmalu spet postavila na noge.

ATLETIKA

Atletska sezona na prostem se je praktično iztekla, preostala so le še tekmovanja v krosu. V septembru so bili tekmovaki KAK Ravne izjemno aktivni. Omenimo nekaj njihovih najpomembnejših nastopov: na mednarodnem mitingu v Bratis-

lavi je bil v teku na 800 m Luka Leitinger 5., v teku na 1500 m pa Dani Ošep 4. in Gorazd Podržavnik 7. Dva dni kasneje so naši atleti nastopili še v Nitri na Slovaškem, kjer sta 2. mesti osvojila Leitinger na 400 m in Ošep na 1500 m.

V Mariboru je bilo 4. in 5. septembra mladinsko državno prvenstvo, kjer so atleti KAK dosegli naslednje uvrstitve: 400 m - 7. Marko Kobovc, 6. Mojca Leitinger, 1500 m - 2. Podržavnik, 200 m - 6. Andrej Kos, 800 m - 4. Podržavnik, 7. Kobovc in Leitingerjeva, 2000 m ovire - 2. Peter Rapac, 4 x 400 m - 5. KAK Ravne.

Na finalu atletskega pokala TOP 12, 11. in 12. septembra v Ljubljani, se je najbolje uvrstil Dani Ošep, ki je bil tretji v teku na 1500 m. Tretje mesto je osvojila tudi ravska štafeta 4 x 400 m v postavi Kobovc, Podržavnik, Brezovnik in Leitinger, medtem ko so peta mesta osvojili Luka Leitinger v teku na 400 m in 800 m, Peter Rapac na 3000 m ovire. Vse uvrstitve so v absolutnih članskih kategorijah.

Na mitingu v Novem mestu, 9. septembra, so nastopili atleti in atletinje iz 8 držav. V močni konkurenci si je Leitinger pritekel 2. mesto na 400 m, Ošep pa je bil 6. v teku na 1500 m. Omenimo še pionirsko državno prvenstvo v Postojni, 18. in 19. septembra, kjer je bila Helena Krejan 4. pri skoku v daljavo, 5. mesti pa sta si pritekala Krejanova na 60 m in Pavel Porj na 2000 m.

KEGLJANJE

Prvenstvo v vseh slovenskih ligah se je pričelo 25. septembra. Od koroških ekip nastopajo kar tri ženske vrste v I. državni ligi, in to Fužinar, Korotan in Slovenj Gradec, v moški ligi pa je ekipa Fužinarja. Prvič letos nastopajo v medregijski ligi kegljači Elektrarne Dravograd, v tej ligi pa so še kegljači Korotana s Prevalj.

Na Prevaljah je bil 19. septembra tretji memorialni turnir Leona Juha v kegljanju. Med registriranimi kegljači je zmagal Rajko Podojstršek pred Jožetom Lasnikom in Jožetom Lojenom (vsi Fužinar), pri kegljarkah pa je bila Prevaljčanka Ivanka Sabljar tretja.

NOGOMET

Odlični dosežki v uvodnih tekmah II. medobčinske lige na področju mariborske podzveze so dokaz, da so pri članskem moštvu Fužinarja vzorno zastavili svoje delo in da se uresničujejo njihovi cilji. Nogomet si na Ravnah znova pridobiva simpatizerje. Da ima Fužinar dobro moštvo, ki ga trenira Miro Oman, kažejo rezultati: Fužinar - Malečnik 5:1, Duplek - Fužinar 0:7, Fužinar - Zlatoličje 4:2 in Rogoza - Fužinar 0:4. To so rezultati prvih štirih kol, ki obetajo osvojitve naslova jesenskih prvakov. V naslednjih kolih so igrali Ravenčani proti Jarenini in Mejniku iz Svečine doma ter proti Marketu Holerju v Jurovskem dolu.

Tudi moštvo prevaljskega Korotana Suvela je odlično začelo prvenstvo v II. slovenski ligi in bilo po 4. oz. 5. kolu tudi na vrhu lestvice. Šele v 6. kolu so Prevaljčani doživeli prvi poraz v prvenstvu, in sicer proti prvemu favoritu Avtobumu v Kočevju. Rezultati: Korotan Suvel - Beltrans 0:0, Dravinja - Korotan S. 0:1, Korotan S. - Jelen Triglav 1:0, Štajerska pivovarna - Korotan S. 0:1, Korotan S. - Set Vevče 4:2 in Avtobum - Korotan S. 4:0.

ROKOMET

Mlada ekipa rokometarjev Fužinarja tudi letos nastopa v tretji slovenski ligi - vzhod. V prvih dveh kolih so bili igralci trenerja Marjana Magdiča poraženi, in sicer doma proti Brežicam s 33:20 in v Veliki Nedelji proti tamkajšnji drugi ekipi z 28:22. Šele v 3. kolu so Ravenčani okusili slast zmage, ko so doma premagali drugo moštvo Drave iz Ptuja s 23:22.

V nedeljo, 26. septembra, so se v športni dvorani na Ravnah zbrali nekdanji dolgoletni igralci Fužinarjevih rokometnih generacij in med seboj odigrali prijateljsko tekmo. Veterani dveh ekip so tako počastili spomin na tragično preminula člana RK Fužinar Rajka Čegovnika in Branka Žunca.

BIATLON

Ravenčan Matija Medvešek je osvojil naslov državnega prvaka med mlajšimi člani na prvenstvu, ki je bilo 4. septembra v Kamniku. Tekmovanje je potekalo v disciplini 7 km teka, 32 km kolesarjenja in 3,5 km teka. Med člani je zmagal Igor Kogoj iz Novega mesta. Medvešek je konec septembra nastopil na mladinskem ev-

ropskem prvenstvu v Nemčiji.

TENIS

Na petih peščenih igriščih v Parku telesne kulture na Ravnah je od 3. do 5. septembra potekal imeniten teniški turnir Boss open Ravne 93 s kakovostno mednarodno udeležbo. Od 74 udeležencev jih je na glavnem turnirju nastopilo 32. Zmagal je Ukrajinec Taras Beiko, ki je v finalu premagal Hrvata Vladimirja Severja. Naša dva, člana TK Ravne, Miran Mlakar in Ivo Beliš, sta bila izločena že v 1. kolu. Pri dekletih je 1. mesto osvojila Alenka Ovin iz Maribora.

Ivo Mlakar

ALPNISTIČNE NOVICE

Stanko Mihev, Iztok Mihev in Ivan Cigale so tudi septembra splezali nekaj prvenstvenih smeri. V trojni navezi je bila to smer Dva strica, dva nečaka, na avstrijski strani Pece, na Končnikovem vrhu; ocenili so jo s IV/III. Stanko in Iztok sta sama preplezala tri prvenstvene smeri na avstrijski-severni strani Pece: Gamsova smer (IV/III+, I/II), Rampa (III, I/II), Krušljivec (III+/III, I/II).

V Libojah so bili zelo dejavni Branko Vezonik (Obraz (III+/IX)), Dani Vezonik (Stari časi (VII-)), Sašo Prosenjak (Obraz), Zala Žaže (Ples (VII)) in Iztok Mihev (Zajeda (VII-)).

Desetletna Luka Golob in Blaž Konečnik sta si celo na dopustu vzela čas za plezanje ter ponovila smer Peršin (V). Nejc Frece in Luka Svetina sta se udeležila priznane plezalne šole vrhunskega plezalca Sreča Rehbergerja v Bohinju. Zlezla sta smeri Dim (VI-), A je to (V) in Kolcamoža (IV).

D.Č.

TABLETOMANIJA

Katera zdravila ali mamila ste vzeli danes? Nobenih? Pomislite! Ali ste morda po kosilu popili vrček piva? Alkohol je mamilo. Kaj pa cigarete? Koliko ste jih pokadili? Tobak je mamilo. Skodelica kave? Kofein je mamilo. Ali pa tableta proti glavobolu? Tudi to je mamilo.

Človek postane vsem tem stvarjem vdan, odvisen, zasvojen z njimi. Zelo težko opredelimo pojem "zasvojenosti". Človek, ki je vdan mamili, ima hudo potrebo, da ga nenehno jemlje. Prej ali slej pa nastanejo pri njem strašna telesna in duševna znamenja.

Mamila pogosto delijo v

dve kategoriji: mehka in trda. Med trdimi mamili so posebno pomembni LSD in opijati, kakor sta heroin in kokain. K mehkim mamilom pa prištevamo marihuano in tablete.

Tablete povečini delijo v amfetamine in barbiturate. Amfetamini ali poživila dajejo človeku občutek zanosa in duševne moči. Pod vplivom poživil so ljudje "bistrejši" in zgovornejši. Nekateri jih jemljejo, da lažje delajo, drugi zato, ker se z njimi bolje znajdejo v družbi, študentom in dijakom pomagajo pri učenju... Korist je neznatna, zasvojenost pa blizu. Kadar ti ljudje vzamejo večje odmerke poživil, pa se

tresejo, so nemirni, trpe zaradi nespečnosti in dobe v skrajnih primerih strašne privide in blodnje o preganjanju. Vendar te vrste zdravil ne puščajo trajne telesne škode.

Barbiturati delujejo ravno nasprotno, saj pomirjajo in uspavajo. Največ jih predpisujejo ljudem, ki imajo težave s spanjem. Nekateri so jih tako navajeni, da brez njih sploh ne morejo zaspati, potrebne so jim vedno večje in močnejše doze uspaval. Takšen človek kmalu postane zasvojen. Očitne nevarnosti, ki so s tem povezane, še posebej

poudarjajo poročila o umiranju zaradi prevelikih odmerkov barbituratov, bodisi da so jih ljudje vzeli po naključju ali s samomorilnimi nameni.

Odvisni pa ne postanemo samo od amfetaminov in barbituratov, ampak tudi od drugih tablet. Ste morda med tistimi, ki imajo vsakodnevne glavobole in vam pomaga že aspirin? Ali pa imate krče v želodcu in vsak dan jemljete zdravila za to? Zamislite se malo, saj človek hitro postane odvisen od vsega, kar ga obkroža.

Zdravstveno varstvo

ZAHVALE

Hvala vam, ki ste jo imeli radi in jo spoštovali, ko je živela, ki ste jo ohranili v spominu, ko je odšla, in vsem, ki ste **ANTONIJO GOSTENCNIK** spremili na zadnjo pot, ji poklonili cvetje, sveče ter darovali za sv. maše.

Posebna hvala gospodu župniku, pevcem Koroškega kvinteta in Pihalnemu orkestru ravnstkih železarjev.

Vsi njeni

KADROVSKA GIBANJA

Ob koncu septembra je bilo v družbah, naslednicah Železarne Ravne, zaposlenih 4355 delavcev. Od 20. avgusta do 27. septembra se je število zmanjšalo za 41 delavcev. Stanje v posameznih družbah je bilo naslednje:

METAL	1105
JEKLOLIVARNA	341
ARMATURE	195
STO	550
STROJI	505
NOŽI	191
ENERGETIKA	101
VIP	287
POSLOVNI SERVIS	153
TRANSLOG	131
DE PROFUNDIS	98
ZAŠČITA	118
LOGISTIČNI CENTER	578

FLUKTUACIJA DELAVCEV

SKLENITVE DELOVNEGA RAZMERJA

Zaposlili smo 7 delavcev: 6 pripravnikov in enega delavca, ki so mu zaradi zapora mirovale pravice v podjetju.

PRENEHANJE DELOVNEGA RAZMERJA

Delovno razmerje je prenehalo 48 delavcem, od tega jih je 38 odšlo sporazumno z odpravnino, ker so bili presežni delavci:

- 1 je odšel sporazumno brez odpravnine
- 1 se je predčasno upokojil
- 3 so se invalidsko upokojili
- 3 so odšli v TO
- 1 je poteklo delovno razmerje za določen čas
- 1 je odšel samovoljno.

Kadri - OE Zaposlovanje

Ob nepričakovani in mnogo prezgodnji izgubi dragega moža in atka **ANTONA ŠIPKA** se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom za besede sožalja, darovano cvetje in pomoč v težkih trenutkih. Hvala vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Zahvaljujemo se g. Mitji Šipku in g. Gorenšku za tople besede, godbi in pevcem ter g. župniku za opravljeni obred.

Zahvalo izrekamo tudi zdravnikom internistom slovenjgraške bolnišnice za njihov trud.

Žalujoče: žena Nežka, hčerki Alenka in Simona

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta, dedka, strica, in brata **ALOJZA FINKA** se zahvaljujemo vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, darovali cvetje in sveče. Zahvaljujemo se tudi zdravniškemu in strežnemu osebju internega oddelka slovenjgraške bolnišnice za vso skrb in nego ob njegovi bolezni.

Hvala Pihalnemu orkestru ravnstkih železarjev za žalostinke, Koroškemu oktetu za odpete pesmi, č.g. župniku za pogrebni obred in g. Osojniku za poslovilne besede.

Vsi njegovi

Ustanoviteljica Informativnega fužinarja je bila Železarna Ravne, sedaj pa so to naslednje neposredno odvisne družbe Koncerna Slovenske železarne: SŽ - Metal Ravne, d.o.o., SŽ - STO Ravne, d.o.o., SŽ - Stroji Ravne, d.o.o., SŽ - Jeklolivarna Ravne, d.o.o., SŽ - Noži Ravne, d.o.o., SŽ - Armature Muta, Ravne, d.o.o. in nekatere družbe spremljajočih dejavnosti: ŽR - VIP, d.o.o., Translog, d.d., TGP De Profundis, d.d., Zaščita, d.d. in Energetika Ravne, d.o.o.

Izdaja Poslovni servis, d.o.o. Ureja uredniški odbor: mag. Andreja Čibron - Kodrin, Marjan Gerdež, dr. Tone Pratnek, Sonja Smolar, Maks Večko, Mirko Vošner. Uredništvo: glavna in odgovorna urednica mag. Andreja Čibron - Kodrin, novinarka in lektorica Mojca Potočnik, novinarka Irena Nagernik, tajnica Jelka Jamšek. Izdelava fotografij: Mira Čepin

Tel: 0602 21- 131, urednica int. 6305, tajništvo 6753, novinarki 6304

Tisk: Grafika Prevalje
Glasilo se po mnenju Ministrstva za informiranje (št. 23/128- 92) šteje med proizvode, za katere se plačuje davek od prometa proizvodov po stopnji 5 %.

OB TRIDESETEM LETU IZHAJANJA

Ob izidu prve številke Informativnega fužinarja, oktobra 1964, je takratni direktor Železarne Ravne Gregor Klančnik med drugim povedal, da nas bo "Informativni fužinar" mesečno obveščal o izvrševanju nalog in o težavah ter nakazoval rešitve za odstranitev ovir na poti razvoja. S tem bo spodbujal moralo, dajal svoj delež pri urejanju gospodarstva ter življenjskih pogojev in svoj prispevek za izboljšanje našega političnega razpoloženja.

V teh tridesetih letih je izšlo že 498 števil Informativnega fužinarja. Za prvega glavnega in odgovornega urednika je bil imenovan Avgust Kuhar, ki je do takrat urejal tudi Koroški fužinar. Ker pa je Avgust Kuhar umrl že 17. novembra 1964, je bil že v drugi številki glasila odgovorni urednik Marjan Kolar in ga je urejal vse do svoje upokojitve leta 1992, ko je začela peto številko urejati nova urednica, mag. Andreja Čibron - Kodrin. Kljub vsem težavam zaradi pomanjkanja denarja in ob razpadu železarne na več samostojnih družb pa Informativni fužinar še vedno izhaja.

Prva številka Informativnega fužinarja je imela sicer samo 12 strani, vendar je bilo nato iz leta v leto več prispevkov in je imel v najboljših časih tudi do 28 strani, če ne upoštevamo tudi Mladega fužinarja, ki je nekaj let izhajal kot dodatek oz. obogatitev rednih števil.

Prvo leto so izšle le tri številke Informativnega fužinarja, nato pa je glasilo izhajalo enkrat mesečno do leta 1976,

ko so sklenili, da je to premalo in je do leta 1981 izhajalo 24 števil letno, nato pa je glasilo spet začelo izhajati mesečno. Ker pa finančne težave tudi glasila niso obšle, se je v zadnjih letih najprej zmanjšal obseg na 16 strani, nato pa še

odičnega tiska, ki prav tako na kakršenkoli način govorijo o Koroški. Tako je nastala naša bibliografija, ki je zaenkrat še na listih, razvrščena v katalogih po strokah. Prav takšno bibliografijo vodimo tudi za Informativni fužinar. Doslej smo iz vseh

prispevki o športu in rekreaciji, o kadrovskih gibanjih ter zahvale ob jubilejih ali smrti. Seveda pa ne moremo tudi mimo rubrike o kulturi ter o novih knjigah, ki jih že precej časa objavljata v Informativnem fužinarju strokovna knjižnica Železarne

Ravne in Koroška osrednja knjižnica. Navadili smo se že, da se nam takoj po izidu nove številke glasila precej poveča povpraševanje po teh knjigah. Tako imamo možnost širše javnosti redno seznanjati z novitetami, ki jih dobimo v knjižnico.

Če sklenem: Dobra stran glasila je vrednost, to je kvaliteta njegovega poročanja. Uredništvo se trudi, da je Informativni fužinar res predvsem informativno glasilo, širina njegovih sestavkov in člankov pa je tista, ki mu daje vrednost dobrega glasila. Njegova dobra stran je tudi ta, da je odprt vsem (tovarniškim in zunanjim) so-delavcem in da objavlja tudi njihove strokovne, kritične in tudi leposlovne prispevke. Če bo delo tudi v prihodnje tako zastavljalo, ob tem pa seveda

iskal še druge možnosti in rubrike, ki ga bodo popestrile in s tem pritegnile še več njegovih (rednih) bralcev, potem bi moralo biti njegovo izhajanje zagotovljeno tudi naprej.

Meta Boštjan
Koroška osrednja knjižnica
Dr. Franc Sušnik Ravne

Čeprav se zdi, da Informativni fužinar praznuje častitljiv jubilej (posebej če upoštevamo, da se je pred njim "rodil" že Koroški fužinar, ki bo letos star 43 let), pa so tovarniški časopisi v svetu in tudi pri nas začeli izhajati že davno pred njim - ko se je dodobra razcvetel kapitalizem in so lastniki podjetij spoznali pomen informiranja zaposlenih. Tako je prvi tovarniški list izšel na Angleškem že leta 1887 pri podjetju Waston and Viney Ltd. z imenom Hazells Magazine.

Pred leti so bila podjetja, ki niso imela internega glasila, prej izjema kot pravilo, sedaj pa je ravno nasprotno. Interne časopise so ohranile predvsem večje in uspešnejše firme.

Zato ne preseneča, da si je Sekcija novinarjev v podjetjih zadala dve nalogi. Poleg permanentnega funkcionalnega izobraževanja novinarjev, ki se srečujejo z vedno novimi vsebinami in področji dela, si bo prizadevala, da se bo tema o obveščanju uvrstila tudi v izobraževalne programe menedžerskih struktur, saj se ukinjanje časopisov in drugih medijev v podjetjih še vedno nadaljuje - v imenu racionalnejšega poslovanja. To je dejstvo, ki kar kliče po osveščanju odgovornih na tem področju. Da bi vendarle premaknili odnos do obveščanja v podjetjih, se bo izvršni odbor sekcije povezal z GZS, društvom Manager in parlamentarnim odborom za gospodarstvo - vse to z namenom, da se ne bi prepričevali le prepričani. Člani sekcije se namreč zavedajo, kako pomemben del poslovne kulture je komuniciranje in znotraj tega informiranje. Obveščanje v podjetju ima sinergično vlogo in ga je zato treba razumeti kot podjetniško naložbo (kar mi je, mimogrede, v intervjuju, ki ga boste lahko brali v decembrski številki Koroškega fužinarja, zatrdil tudi Gregor Klančnik, nekdanji direktor Železarne Ravne in pobudnik izdajanja Informativnega fužinarja, z besedami, da se v interni časopis spleta vlagati in da tako misli še vedno, podobno kot pred leti). Sekcija si bo prizadevala, da bi slednje spoznali tudi lastniki in vodilni ljudje v podjetjih.

Mogoče Informativni fužinar svoj rojstni dan obhaja preveč skromno, vendar njegovi ustvarjalci menimo, naj govorijo predvsem rezultati. Upamo, da so ti takšni, da nam bo dano dočakati še kakšno okroglo obletnico.

Urednica

naklada, saj se je od 6000 izvodov zmanjšala na 4600 in ga upokojenim delavcem ne pošiljajo več domov zastoj.

V Koroški osrednji knjižnici Dr. Franc Sušnik na Ravnah pa smo še posebej ponosni na svoj domoznanski oddelek, kjer hranimo vse gradivo, ki je na kakršenkoli način povezano s Koroško. Izpisujemo tudi članke iz knjig, zbornikov in peri-

števil tega glasila izpisali že čez 6000 člankov. Sedaj pa se pripravljamo in v okviru Slovenije tudi dogovarjamo za enotno računalniško obdelavo teh člankov.

Če bi natančneje pogledali v to bibliografijo, bi videli, da največ člankov govori o problematiki tovarne, delavcih, sindikatih ter delu v različnih obratih. V vsaki številki so še